

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

Bakalářská práce

Markéta Novotná

Kulturní identita japonských přistěhovalců do USA
Cultural identity of Japanese immigrants to USA

Praha, 2014

Vedoucí práce: doc. Ing. Jan Sýkora, M.A., Ph.D.

Poděkování:

Ráda bych poděkovala panu docentovi Sýkorovi, vedoucímu své bakalářské práce, za odborné vedení a cenné rady při jejím zpracovávání.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 22. července 2014

.....
Markéta Novotná

Abstrakt (česky):

Cílem této bakalářské práce je určit, do jaké míry a v jaké podobě si japonští přistěhovalci a jejich potomci ve Spojených státech amerických uchovávají svoji původní kulturní identitu a jakým způsobem u nich dochází k postupné adaptaci na kulturu přijímající země. První, teoretická část uvádí obecné poznatky o kultuře, etnicitě a kulturní identitě v kontextu globalizace a migrace. V druhé části se zaměřuji již na japonské emigranty. Na úvod představující jejich etnicitu a identitu obecně navazuje chronologický popis vývoje japonské imigrace do Spojených států a rozdílností adaptace v závislosti na společenských, politických a ekonomických podmínkách. Zmiňuji také specifické japonské kulturní vzorce, které v adaptaci do většinové populace USA hrály největší roli – skupinovou orientaci a kulturní relativismus. Vzhledem k tomu, že japonská imigrace v USA není homogenní, rozhodla jsem se v poslední části přiblížit adaptační proces a změnu identity japonských Američanů v oblasti Malého Tokia v Los Angeles se zaměřením na kulturní festival Nisei Week.

Klíčová slova (česky):

Kulturní identita, migrace, japonská emigrace, japonští Američané, Malé Tokio

Abstract (in English):

The aim of this thesis is to define the extent and form of preservation of cultural identity and the form of adaptation in the case of Japanese emigrants and their descendants in the USA. In the first part, the thesis presents general information about culture, ethnicity and cultural identity in the context of globalisation and migration. The second part is focused on the Japanese emigrants. Introduction of their ethnicity and identity in general is followed by chronological description of Japanese immigration to the USA and of the differences in adaptation depending on social, political and economical conditions. Also mentioned are the specific Japanese cultural patterns that had the biggest influence on Japanese American adaptation – group orientation and cultural relativism. Due to the fact that Japanese immigration is not homogenous, I decided to focus on the adaptation process and change of the identity of Japanese Americans in the area of Little Tokyo, Los Angeles and its cultural festival Nisei Week.

Keywords (anglicky):

Cultural identity, migration, Japanese emigration, Japanese American, Little Tokyo

Obsah

1. ÚVOD.....	8
VYMEZENÍ TÉMATU A POUŽITÁ LITERATURA	9
2. TEORETICKÁ ČÁST.....	11
2.1 KULTURA V ANTROPOLOGII	11
2.2 ETNICITA.....	12
2.3 GLOBALIZACE A MIGRACE.....	14
2.4 PŘÍSTUPY KE KULTURNÍ INTEGRACI MIGRANTŮ.....	17
2.5 IDENTITA V KONTEXTU GLOBALIZACE	21
3. PRAKTICKÁ ČÁST	24
3.1 ETNICITA A IDENTITA JAPONCŮ.....	24
3.2 CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED JAPONSKÉ MIGRACE DO SPOJENÝCH STÁTŮ.....	26
3.3 KOMUNITA MALÉHO TOKIA A FESTIVAL NISEI WEEK	37
3.3.1 <i>Předválečné období a počátky festivalu</i>	38
3.3.2 <i>Poválečný vývoj</i>	42
4. ZÁVĚR	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	55

Poznámka k transkripci

V této práci jsem použila českou transkripci a skloňování. Vlastní jména japonských Američanů uvádím v pořadí osobní jméno a příjmení, japonská jména v pořadí příjmení a osobní jméno.

1. Úvod

Postupující globalizace světa je spojena s řadou změn. Političtí představitelé po celém světě jsou konfrontováni s rostoucí migrací a problematikou pojetí národní a etnické identity.

Jak uvádí zpráva Migration Policy Institute,¹ v posledních letech v důsledku protestů proti přistěhovalcům dochází k přehodnocování dosavadní politiky a tedy i ke kritice multikulturalismu. Narušení vazeb v komunitách v důsledku přílivu obyvatel vyznávajících jiné hodnoty a zvyky způsobilo to, že se lidé začali obracet k tomu, co jim bylo nejbližší – tedy k vlastní kultuře a hodnotám. Začali o to více klást důraz na konformitu a izolaci těch, kdo se liší.

K negativní reakci na imigranty nedochází pouze v obdobích rozsáhlé imigrace, ani nezbytně v případě imigrace ilegální. Hlavní roli totiž nehraje její rozsah, ale spíše její tempo a společenské klima. Zpráva Migration Policy Institute uvádí 5 rámců, které hrají velkou roli v narůstání napětí vůči imigraci. Takzvaný kulturní rámec zahrnuje pocit ztráty kontroly nad jednotlivými složkami jedincovy identity - tedy jazykem, kulturními normami a základními hodnotami. Společenský rámec pokrývá obavy z narušení jedincovy společenské komunity. Obavy spojené s přerozdělováním veřejných prostředků a zdrojů a náklady na integraci imigrantů v sobě zahrnuje ekonomický rámec. Do politického rámce patří ztráta důvěry ve vládnoucí třídy i ztráta suverenity ve prospěch nadnárodních orgánů jako WTO, EU a podobných. Posledním je bezpečnostní rámec, který v sobě kombinuje strach populace z kriminality, ilegálnosti i terorismu ze strany imigrantů. Právě na základě toho, jakým způsobem se tyto rámce aktivují a jak spolu interagují, vznikají ve většinové populaci negativní postoje vůči imigraci.

Migration Policy Institute zdůrazňuje, že nejlepším řešením problému imigrace je inkluzivita. Jako příklad uvádí země jako je Kanada a USA, které ze své podstaty kladou důraz na proces včlenění se do společnosti - kdy se jedinec stává příslušníkem státu (becoming). Jinak k tomu přistupují státy, které naopak kladou důraz na status příslušníka (being). V jejich případě rostou obavy o ohrožení identity národa mnohem

---

¹ PAPADEMETRIOU, Demetrios G., citované dílo

snáze a takto vznikající exkluzivita dále podryvá kohezi společnosti a zabraňuje přistěhovalcům účastnit se na společenském životě. Zpráva tedy zdůrazňuje důležitost, aby národní identita byla inkluzivní, kladoucí důraz na společné zkušenosti a hodnoty, a nikoli na vlastnosti exkluzivní, jako například společný původ.

Kromě důrazu na inkluzivitu zpráva Migration Policy Institute považuje za důležité umožnit, aby si přistěhovalci mohli zanechat vícečetnou identitu. Právo zachovat si etnickou identitu vedle té národní umožňuje přistěhovalcům snadněji se začlenit, jak ukazuje příklad Francie. V opačném případě, pokud jsou imigranti nuceni svou etnickou identitu potlačovat, vazbu k ní ještě více posilují.

Avšak i v případě Spojených států, jež jsou vystaveny imigraci už od roku 1492, i ve zdánlivě harmonických multikulturních oblastech, jako je například New York, dochází k neustálému napětí mezi zachováváním etnické identity na jedné straně a asimilací a konformitou s kulturou národní na straně druhé.

Vymezení tématu a použitá literatura

Cílem této práce je zhodnotit, do jaké míry a v jaké podobě si japonští přistěhovalci do Spojených států amerických uchovávají svou původní kulturní identitu a jakým způsobem se postupně adaptují na kulturu přijímající země. Především budu řešit otázku, jaké faktory mají největší vliv na míru asimilace. Soustředím se na vliv politické a ekonomické situace a míry otevřenosti světa, tedy globalizace, ale i na to, zda u japonského etnika můžeme nalézt specifické kulturní vzorce, které míru adaptace ovlivňují. V tomto duchu se pokusím postihnout rozdílnosti mezi jednotlivými generacemi i vlnami přistěhovalců z Japonska do Spojených států amerických a odhadnout trend, jakým se japonsko-americká identita bude vyvíjet v budoucnu.

Obsah této práce jsem se rozhodla rozdělit na dva hlavní celky. V první, teoretické části nastíním problematiku kulturní identity z antropologického hlediska. Zde jsem vyšla z prací Roberta F. Murphyho, Thomase Hyllanda Eriksena, Toona van Meijla, Joanny Diane Caytas a díla *Cultural Integration of Immigrants in Europe*, zejména jeho úvodní kapitoly.

Ve druhé, praktické části obecné poznatky aplikuji na japonské emigranty do USA a jejich potomky v průběhu 20. století, od počátků migrace až do současnosti. Nejprve chronologicky nastíním vývoj japonsko-americké komunity v celých

Spojených státech, kde vycházím především z díla *Japanese American History: An A-to-Z reference from 1868 to the present*, z práce Nakahara Jukari *Harry Urata and "Hole-hole Bushi," a Song of Japanese Immigrant History in Hawai'i*, antropologické studie *Persistence and Change in Japanese American Value Orientations* Johna W. Connora a z práce Hjódo Hirosukeho *The Era of Dual Life; The Shin-Issei, the Japanese Contemporary Migrants to the U.S.* Podklady pro japonskou identitu mi byly práce Adači Nobuko *Cultural Integration of Immigrants in Europe, Japanese American Immigration and Assimilation* od Lynn Jones a *Postwar Assimilation of Japanese Americans And Japanese Ethnicity* od Kazua Yagamiho.

S ohledem na skutečnost, že japonsko-americká komunita není v současnosti homogenní, rozhodla jsem se v poslední části zaměřit se a popsat vývoj této komunity v užší oblasti. Vybrala jsem oblast Malého Tokia v Los Angeles a zdejší festival Nisei Week, který po celou dobu své existence odráží osud této enklávy. Vycházela jsem z prací Lona Kurašigeho *Japanese American Celebration and Conflict: a history of ethnic identity and festival, 1934 – 1990* a *The Problem of Biculturalism: Japanese American Identity and Festival before World War II*.

2. Teoretická část

Mým úkolem je zhodnotit do jaké míry a v jaké podobě si japonští imigranti v USA uchovávají svou původní kulturní identitu a jakým způsobem u nich dochází k postupné adaptaci na kulturu přijímající země. Proto bych ráda začala svou práci obecným úvodem do problematiky kulturní identity a migrace. Především poskytnu základ ke své hypotéze o rozdílu míry a formy adaptace přistěhovalců způsobené faktory politické, ekonomické situace a globalizací světa.

2.1 Kultura v antropologii

Než se začnu věnovat kulturní identitě v kontextu kulturní (sociální) antropologie, chtěla bych nastínit její komplexnost na vývoji samotného pojmu kultura. Hlavním předmětem studia antropologie v jejích počátcích byly premoderní kultury, proto se i význam tohoto pojmu odvozoval od nich. Od Tylerovy evolucionistické definice kultury² přes Franze Boase, Malinowského a dalších, kteří se přiklonili k teorii kulturního relativismu, jich již vznikla velká řada.³ Všechny tyto definice vymezují kulturu jako ohraničenou entitu s jistými definovanými charakteristikami, která je neměnná, sebereprodukcující a vnitřně homogenní.⁴

Murphy ve svém Úvodu do kulturní a sociální antropologie uvádí tuto definici: „Kultura je celistvý systém významů, hodnot a společenských norem, kterými se řídí příslušníci dané společnosti a které prostřednictvím socializace předávají dalším generacím.“⁵ Jak však sám autor podotýká, tato definice se neobejde bez dalšího vysvětlení. Zmíněné normy jsou totiž pro společnost spíše předepsanými pravidly a při jejich stanovování se vycházelo z předpokladu flexibility pro použití v různých situacích.⁶ Součástí kultury je kromě její normativní funkce i souhrn znalostí, přesvědčení a názorů na svět, které poskytují členu společnosti cíl a smysl života. Dále

---

² „Kultura je komplexní celek, který zahrnuje znalosti, víru, umění, morálku, právo, zvyky a další schopnosti a zvyklosti, které si jedinec osvojuje jako člen společnosti.“

³ Van Meijl uvádí číslo 167 definic pojmu kultura sesbíraných v 50. letech 20. století.

⁴ VAN MEIJL, s. 168

⁵ MURPHY, s. 32

⁶ MURPHY, s. 32

zahrnuje také každodenní chování, i to nevědomé, jako například vzdálenost jedinců při vzájemné komunikaci a gesta.⁷

Hlavním prostředkem vzájemné komunikace je jazyk, podle Murphyho nezbytná součást kultury. Je především prvotním znakem lidské společenské identity a hlavním médiem společenského života. Jazyk je systém, kterým se jedinec vyrovnává se skutečností – umožňuje mu pochopit a využít prostředí a zkušenost následně sdílet s ostatními členy společnosti. Tento proces posiluje společné hodnoty a členům společnosti poskytuje pocit stability. V závislosti na kultuře se potom liší i způsob, jakým jedinec v rámci společnosti vnímá sám sebe.⁸

Kultura se skrze socializaci podílí na utváření lidské identity a stává se jednou z jejích součástí. Jedinec do materiálních i nemateriálních statků vkládá i vlastní osobnost a skrze ni i svou kulturu. Tento jev se v praxi projevuje například také potřebou předávat kulturní odkaz vlastním potomkům.⁹

Jednotlivé kultury se mohou v důsledku rozdílů v určitých zvycích a způsobech chování zdát velmi odlišné, je však nutné zdůraznit, že kultury jednotlivých společností vznikají z valné části sloučením jednotlivých, často i cizorodých prvků z kultur jiných společností. Tyto prvky jsou pak přijaty a asimilačním procesem zapracovány. Tento asimilační proces neustále probíhá a kultura jako taková se neustále mění a je plná vnitřních konfliktů. Celistvost však kultura i přes svou proměnlivost nepozbývá. I v případě vysoce komplexních společností jako například Spojených států amerických je možné nalézt trvalé myšlenky, které jednotlivce ve společnosti spojují.¹⁰

2.2 *Etnicita*

Pro zachycení procesů a změn vnímání kulturní identity přistěhovalců je nezbytné zastavit se i nad problematikou etnicity. V případě etnické skupiny, která je v určitém státě menšinou a vůči většině se vymezuje, mluvíme o etnické identitě.

Na rozdíl od pojmu kultura, která charakterizuje určitou společnost, se o etnicitě dá mluvit jen v kontextu alespoň minimálního kontaktu dvou skupin. Spíše než objektivními kulturními prvky je etnicita určena kulturní odlišností, kterou obě skupiny

---

⁷ MURPHY, s. 34

⁸ MURPHY, s. 38-42

⁹ MURPHY, s. 43-44

¹⁰ MURPHY, s. 35

uznávají a na jejímž základě se vymezují. Etnicita je tedy spíše než vlastností jedince či skupiny, aspektem vztahu dvou skupin.

Pro její zachování je však také nutné, aby se projevovala alespoň v minimálním počtu sociálních situací, do kterých se členové skupin za svého života dostávají. Etnicita tedy může být relativní a „do jisté míry situační“. Jedná se o aspekt sociálního procesu závislý na kontextu, a tedy i emoce a kulturní dědictví pojící jednotlivce do etnických skupin jsou funkční jen ve vztahu s dalšími aspekty.¹¹

V závislosti na politické situaci a právním statusu je tedy možné, že etnická identita imigrantů a jejich potomků nemusí v jejich každodenním životě hrát žádnou roli nebo je naopak i přes vzájemné rozdílnosti spojovat v očích většinové populace do skupiny jedné.

S problematikou etnicity je pevně svázána také sociální klasifikace a stereotypy. Klasifikace na základě etnicity, ať už se projevuje mocenskou nerovností nebo neprojevuje, přispívá k tvoření jistého řádu ve společnosti. Efektivita sociálních klasifikací záleží na míře přesvědčení o existenci relevantních rozdílů vlastností mezi skupinami, tedy ve víře ve stereotypy. Ty zjednodušují, zobecňují kulturní rysy jak cizích skupin, tak i skupiny, do které jedinec sám patří. Co se týče vztahu stereotypů ke skutečnosti, je nemožné je definovat - stereotypy mohou na jednu stranu fungovat jako sebenaplňující proroctví, ale také vůbec nemusejí mít reálný základ. Obecně však mají význam v posilování soudržnosti skupiny a v poskytování ideologické legitimacy sociálním hranicím.¹²

V případě přistěhovalců pak může nastat situace, kdy sama menšina přijme stereotypy, které jim většinová populace přiřkla, za své a dále je využije k posílení vlastní soudržnosti a stability uvnitř skupiny.

Etnicita se také může stát jedním z prvků ovlivňujících stratifikaci společnosti vedle mnoha dalších kategorií, jako je věk, pohlaví, třída apod. V některých společnostech je mezi společenskou třídou a etnicitou těsná vazba. Obecně je třída považována za získanou, zatímco etnická příslušnost za status připsaný, tedy v konečném důsledku za závažnější, jelikož je až na výjimky sociální mobilita

---

¹¹ ERIKSEN, s. 318-321

¹² ERIKSEN, s. 319

neovlivňuje.¹³

Etnicita sestává jak z etnické identity, tak i z etnické organizace.¹⁴ Co do míry sounáležitosti i podoby organizovaných spolků se skupina od skupiny liší. Stejně tak se liší i význam, jež je etnicitě v každodenním životě jedince či politice dané společnosti přikládán. Identita člověka má mnoho různých součástí a její etnická složka se ve většině situací nemusí vůbec projevit. Faktem také je, že kulturní složka etnických ideologií může být do jisté míry manipulovatelná.¹⁵

Význam přikládáný etnické organizaci se liší podle míry asimilace etnické skupiny přistěhovalců a rozsahu, v němž organizace mění původní funkce etnických prvků za účelem udržení stability ve skupině a zachování její existence.

Sociální identitu člověka však netvoří pouze etnická složka. Člověk během svého života nepatří jen do skupin, které se tvoří na základě etnicity. Eriksen připodobňuje příslušnost člověka do skupin a jeho sociální identitu k čínským krabičkám či soustředným, překrývajícím se kružnicím. O aktivaci jednotlivých „kružnic“ pak rozhoduje kontext dané situace. Eriksen zdůrazňuje, že identita jedince není ani vrozená ani v průběhu života neměnná, utváří se při kontaktu mezi lidmi v sociálních situacích a v případě překrývání může docházet k vnitřnímu konfliktu.¹⁶

Tento konflikt se může odrážet nejen na kolizi identity samotných příslušníků skupiny a jejich psychické strance, ale i na etnické komunitě jako takové. Především napjatá politická situace, která proti sobě staví kultury původní a přijímající země, ohrožuje stabilitu skupiny a nutí ji hledat východiska, například ve změně zvyků nebo jejich funkce.

2.3 Globalizace a migrace

S globalizací je spojena i problematika přistěhovalců, již se má práce zabývat, proto teď věnuji pozornost antropologickým přístupům k tomuto tématu.

---

¹³ ERIKSEN, s. 326

¹⁴ ERIKSEN, s. 322

¹⁵ ERIKSEN, s. 323

¹⁶ ERIKSEN, s. 327

V současné době dochází mimo jiné v důsledku technologického pokroku k takzvané globalizaci kultury.¹⁷ Proces globalizace je podle Eriksena provázán s moderními společnostmi, které ač se jejich podoby liší, sdílí společné rysy. Jsou jimi stát a občanství, existence námezdní práce, kapitalismus a spotřeba zprostředkovávaná univerzálními penězi.

V počátcích zkoumání globalizace se mluvilo jen o homogenizaci, avšak postupem času se začalo ukazovat, že dochází zároveň ke kulturní heterogenezi, a to zvláště na lokální úrovni.¹⁸ Jinými slovy Eriksen shrnuje globalizaci kultury jako „růst nových typů kulturních odlišností na rozhraní mezi globálním a lokálním“. Tento paradox je symbolizován tendencemi menších společností ohrožených globalizační homogenizací obnovovat původní kulturní zvyky. Van Meijl zmiňuje teorie, že tento fakt je důkazem postupného „úpadku západní civilizace“, což je dále jen potvrzováno tím, že uvnitř zemí „Západu“ dochází k rozkvětu kulturních identit, jako například u původních obyvatel nebo na základě regionální příslušnosti, ale především u migrantů, což má vliv na „fragmentaci“ národních států.¹⁹

Globalizovaný svět Eriksen charakterizuje jako svět, kde se „politika a ekonomika integrují do anonymní a celosvětově propojené sítě investic, směny a migrace.“²⁰ Zdůrazňuje také typickou vlastnost interakcí v moderním světě – tyto interakce a život lidí nejsou ani pouze globální, ani pouze lokální, nýbrž obojí, tedy globální. A právě migrace umožňuje vznik nových kulturních odlišností a kulturní globalizace.²¹

Globalizace a vývoj moderní společnosti také přispívají k přehodnocování dosavadní terminologie. Van Meijl pokládá staré pojetí kultury za nepoužitelné pro studium a popis globální společnosti, jelikož kultury „nejsou ani ohraničené, ani vnitřně jednotné“ a i „komunikační, migrační, obchodní a kapitálově investiční sítě překračují všechny hranice“.²² I Eriksen namísto studia jednotlivých „kultur“ navrhuje přiklonit se ke studiu jednotlivých kulturních jevů (jako například migrace) či specifických skupin.²³

---

¹⁷ ERIKSEN, s. 354

¹⁸ ERIKSEN, s. 368

¹⁹ VAN MEIJL, s. 166

²⁰ ERIKSEN, s. 357

²¹ ERIKSEN, s. 362

²² ERIKSEN, s. 367

²³ ERIKSEN, s. 367

Migrace je z antropologického hlediska zkoumána hlavně ze tří pohledů²⁴: diskriminace a diskvalifikace většinovou populací, udržování společné kulturní identity a vztahy mezi kulturou přistěhovalců a většiny.²⁵

Eriksen uvádí čtyři způsoby postupu většinové skupiny vůči menšinám – jsou jimi fyzické vyhlazení, segregace, která staví menšinu do pozice méněcenných obyvatel, asimilace, která může být vynucená nebo dobrovolná, a integrace. Úplná asimilace však může být v případech, kdy je etnicita založena na fyzických znacích, nemožná. Gellner²⁶ tyto neodstranitelné znaky nazývá „rasy odolné vůči entropii“. Integrace počítá s udržením skupinové kulturní identity zároveň s účastí ve společných institucích. V praxi se pak často v reálných vztazích vyskytují kombinace posledních tří – tedy segregace, asimilace a integrace.²⁷

Na základě výzkumů zaměřených na identitu přistěvalců Eriksen zmiňuje všeobecně přijímaný názor, podle kterého migranti střídají kulturní kódy a míra důrazu na vlastní etnickou identitu se liší podle toho, s kým daný jedinec komunikuje. Znamená to tedy, že migranti mohou v kontaktu s většinovou populací svou etnicitu spíše potlačovat, zatímco v kontaktu se členy vlastní komunity ji mohou zdůrazňovat.²⁸ Snaha o autenticitu se střetává s usilováním o svobodnou volbu ohledně práv jedince, a proto se kulturní identita stává pro migranty často zásadní existenční otázkou.

Identita a zvyky migranta v nové zemi a identita běžného obyvatele země, ze které pochází, se liší.²⁹ O kulturní identitě migrantů vzniklo několik studií, Eriksen uvádí například studii Karen Fog Olwig³⁰ o migrantech z karibského ostrova Nevis, která popisuje kulturní identitu přistěhovalců a její posilování právě v kontaktu s britskou kulturou. Jako příklad uvádí karibský karneval v Notting Hillu, který vznikl

---

²⁴ ERIKSEN, s. 361

²⁵ ERIKSEN, s. 344

²⁶ GELLNER, Ernest. Nations and Nationalism: Anthropological Perspectives, London, Pluto Press 1983. ISBN 0801492637, 9780801492631

²⁷ ERIKSEN, s. 343

²⁸ ERIKSEN, s. 345

²⁹ ERIKSEN, s. 345

³⁰ FOG OLWIG, Karen. Caribbean Journeys: An Ethnography of Migration and Home in Three Family Networks, Duke University Press, 2007. ISBN 0822389851, 9780822389859

jako příležitost k připomínání původní kultury Nevisanů, ale spojuje v sobě také návrat k původní britské tradici karnevalů. Navíc tímto nevisští migranti ovlivňují i kulturní a ekonomickou situaci na vlastním původním ostrově.³¹

Samotná tradice bývá konstruována uměle, spíše než by sama vznikala od sebe. „Konstruovaná tradice,“ jak ji nazývá Eric Hobsbawm,³² plní funkci norem a hodnot k určitému účelu. Tyto příklady pak ukazují výše zmíněnou etnickou organizaci, a způsob, jakým skupina může přizpůsobovat etnické prvky vlastním potřebám.

2.4 Přístupy ke kulturní integraci migrantů

V reakci na zvětšující se rozsah migrace se ve společenských vědách ustavily tři přístupy ke kulturní integraci - jsou jimi asimilace, multikulturalismus a strukturalismus. K nim je řazen přístup nejnovější - segmentovaná asimilace.

Po velkou část minulého století převládala v sociologických pracích asimilační teorie. Teorie tavicího kotle (melting pot) předpokládá, že etnické skupiny imigrující do země sdílejí její kulturu, což jim umožňuje podílet se na možnostech, které daná země svým obyvatelům nabízí. Očekává se, že přistěhovalci postupně opustí původní kulturně motivované vzorce chování a přijmou vzorce nové kultury. Podle Gordona³³ imigranti nejprve přejímají kulturní vzorce - skrze takzvanou akulturaci, přičemž v tomto bodě si mohou zachovat rozdílnosti. Přijetí většinovou populací a adaptace společensko-ekonomických vzorců následně vede k plné asimilaci.

Zkušenosti s evropskými imigranty do USA mezi 20. a 50. léty potvrdily platnost asimilační teorie, avšak s novou vlnou přistěhovalců neevropského původu v 60. letech nastala nutnost tuto teorii přehodnotit. Noví imigranti si totiž zachovávali etnické identity více, než asimilační teorie předpokládala.³⁴ V případě tavicího kotle měl jedinec dvě možnosti, buď přijmout identitu novou, anebo si zachovat kulturní identitu původní.

Tento pohled je však dnes považován za nedostačující, protože zcela nepostihuje povahu akulturace menšin a tvorby identity. V dnešní době se na identifikaci s kulturou

---

³¹ ERIKSEN, s. 363

³² HOBBSBAWM, Eric. RANGER, Terence. *The Invention of Tradition*. London: Cambridge University Press, 1992, ISBN 0521437733, 9780521437738

³³ GORDON, M.M. *Assimilation in American Life: The Role of Race, Religion, and National Origins*, New York, Oxford University Press, 1964. ISBN 978-0195008968, 195008960

³⁴ ALGAN, BISIN, VERDIER, s. 5

většiny a menšiny pohlíží jako na samostatné a nezávislé procesy, jelikož jedinci mohou projevovat silnou afinitu k oběma.

Nový přístup, který se vyhranil vůči asimilační teorii, byl multikulturalismus. Ten předpokládá existenci multikulturních společností, které sestávají z většinové skupiny a různých etnických menšin, jež si místo pasivní asimilace aktivně tvoří vlastní identitu, zachovávají si určité kulturní vzorce a jsou aktivními prvky celé společnosti. Menšiny si tedy neustále přetvářejí původní kulturní vzorce, a ty nemusí nikdy plně vymizet.³⁵

Strukturalismus se na rozdíl od teorie asimilace a multikulturalismu místo asimilace jako takové soustředí na vliv společensko-ekonomických podmínek na integraci etnických skupin. Jinými slovy, strukturní omezení jako nerovný přístup k práci, bohatství, vzdělání apod. ovlivňují schopnost přistěhovalců začlenit se do společnosti. Strukturalismus tedy bere v úvahu konflikty mezi většinou a menšinami přítomnými ve společenské hierarchii hostitelské společnosti a uznává možnost neschopnosti skupiny se plně integrovat.³⁶

Výše zmíněný přístup segmentované asimilace tyto tři přístupy spojuje za cílem postihnout různé modely integrace s ohledem na kulturní adaptaci. Algan specifikuje tři možné modely. Prvním je mobilita směrem nahoru spojená s asimilací a ekonomickou integrací do většinové společnosti. Druhým je model opačný, tedy směrem dolů, kde se menšina asimiluje a integruje do nejnižší společenské třídy. Třetím modelem je případ, kdy se skupina ekonomicky integruje, ale zachová si původní hodnoty a identitu, ať už záměrně či neúmyslně. Přístup segmentované asimilace se tedy snaží vysvětlit jak společensko-ekonomické a demografické faktory ve spojení s faktory danými kontextem ovlivňují, na základě jakého modelu se daná skupina integruje do společnosti.³⁷

Zachování kulturní identity zároveň s asimilací je podle Caytas nejen možné, ale i výhodné, jelikož umožňuje stát se prostředníky obou světů. Stejně pak další výzkumy³⁸ potvrdily, že bilingválnost pomohla dosahovat lepších studijních výsledků.

---

³⁵ ALGAN, BISIN, VERDIER, s. 5

³⁶ ALGAN, BISIN, VERDIER, s. 6

³⁷ ALGAN, BISIN, VERDIER, s. 6

³⁸ ZHOU, Min. BANKSTON, Carl L. *Growing Up American: How Vietnamese Children Adapt to Life in the United States*, New York: Russell Sage Foundation, 1999, ISBN 978-0-87154-995-2

Přesto však negativní přístup vlád k bilingválnosti jako takové a upřednostňování monolingválnosti stojí v cestě jeho potenciálu.

Na asimilaci a zachovávání kultury má zásadní vliv i přístup většinové populace. Caytas uvádí případ haitské komunity. Haitské děti přes důraz rodičů na vzdělání a studijní výsledky považují studium za podřizování se většině, která je utlačuje, čímž se ztotožňují se statusem marginalizované menšiny. V opačném případě může ve studijním prostředí znamenat úspěch i lpění na původních kulturních zvycích na úkor úplné asimilace a amerikanizace, jako například u vietnamských či čínských Američanů, tedy kultur tradičně přikládajících vzdělání velký význam.

Právě vzdělání pak ovlivňuje míru, se kterou daná skupina vstupuje do manželství s původní populací hostující země. Caytas uvádí tři jevy, které se k tomuto procesu váží. Efekt kulturní adaptability předpokládá, že vzdělanější jedinci rychleji přejímají novou kulturu, a proto je pravděpodobnější, že vstoupí do manželství s příslušníkem většinového obyvatelstva. Efekt enklávy zase předpokládá, že vzdělanější jedinci se nemusí na enklávu spoléhat, a tedy mají tendenci se stěhovat mimo ni. Mají pak větší šanci nalézt si partnera mimo svou etnickou skupinu. Třetím jevem je takzvaný efekt vhodného přiřazování (*assortative matching effect*)³⁹, který předpokládá, že manželství je výhodnější, pokud jsou oba manželé stejného vzdělání.

Podle Caytas je základní předpoklad asimilace nevyhnutelné postupné opouštění původních kulturních vzorců na úkor těch nových za účelem využívání možností, které hostitelská společnost nabízí.⁴⁰ A stejně tak připouští, že skupiny, ať integrované, či oddělené, si jen zřídka zachovávají původní vzorce nepozměněny. Na příkladu asijských etnik je vidět selektivní výběr vzorců původní kultury, které se shodují s vzorci většinové populace, jako například pracovitost. Těch využívají, a ty méně vhodné, jako jsou nekonfliktnost a pasivita, spíše potlačují. I kultury, které této selektivity nejsou schopny, jsou ovlivněny většinovou kulturou, jako například garifunská komunita, která doznala změny ve vzorcích spojených s genderem.⁴¹

V tomto duchu pak dochází i k reinvenci celé původní kultury do kultury nové,

---

³⁹ FURTADO, Delia. THEODOROPOULOS, Nikolaos. I'll marry You and You get me a Job: Marital Assimilation and Immigrants Employment Rates. *International Journal of Manpower*, vol. 30 no. ½, 2009. URL: www.emeraldinsight.com/0143-7720.htm

⁴⁰ CAYTAS, s. 44

⁴¹ GONZALEZ, Nancie L. Garifuna Settlement in New York: A New Frontier. *International Migration Review Special Issue: International Migration in Latin America*. 13 no. 2 (1979), URL: <http://www.jstor.org/stable/2545031>

stejně jako se to stalo například u italských Američanů.⁴² U nich došlo k vytvoření nové italsko-americké identity založené na genderových rolích, rodinném soužití a stravovacích návycích v jejich původní zemi netypických. V jejich případě už se o zachovávání téměř nedá mluvit, jejich společenské vzorce jsou výsledkem asimilace a integrace.

Konfrontace původní a nové kultury se pak odráží v mezigeneračním konfliktu mezi přistěhovalci a jejich potomky. U starší generace se setkáváme s oddělenou identitou. Jinými slovy, snažili se zachovat původní italské tradice a převést je na své děti, zatímco je chránili před tím, co vnímali jako ohrožení amerikanizací, přesněji těmi rysy amerických hodnot, které ohrožovaly rodinnou stabilitu. Jejich děti však trpěly nepochopením ze strany svých amerických vrstevníků a učitelů, což ústilo v záškoláctví apod. Takto u druhé generace docházelo ke konfliktu identity - před rodiči skrývali americkou složku a před většinovou populací tu italsko-americkou. Dá se u nich tedy mluvit o jakési alternující integrované identitě.⁴³ Tlak ze strany první generace a kolize identity, pak měly například u příslušníků druhé generace litevských Američanů za důsledek odmítnutí kultury vlastních rodičů na úkor plné asimilace.⁴⁴ S rozkolem mezi menšinami a většinou i mezi menšinami samotnými je spojena také otázka přerozdělování. Společensko-ekonomická situace se tedy může prolnout s kulturními rozdíly.

Vedle etnicity a jazyka jako hlavních součástí identity se v jistých případech řadí i náboženství. To obzvláště v zemích, kde je již bilingvilita uznávána, jako jsou Nizozemí, Rakousko nebo skandinávské země, se jednou z hlavních součástí stává islám. V případě Spojených států je islám cílem dokonce i příslušníků původně nemuslimských etnických skupin.

V případě, kdy je etnická skupina vystavena integraci, není nikdy možné zcela zachovat kulturu v původní podobě. Může dojít k plné asimilaci či zachování jistých prvků původní kultury. Ty se však mění a vzniká kultura nová - jak lze vidět například u italských Američanů. Často tedy to, co se zdá být zachování původní kultury, je jen jiný

---

⁴² CINOTTO, Simone, Leonard Covello, the Covello Papers, and the History of Eating Habits among Italian Immigrants in New York. *The Journal of American History*, vol. 91no. 2 (2004), URL: <http://www.jstor.org/stable/3660709>

⁴³ CAYTAS, s. 47

⁴⁴ SMITH, Alison G., STEWART, Abigail J. WINTER, David G. Close Encounters with the Midwest: Forming Identity in a Bicultural Context. *Political Psychology*, vol. 25 no. 4 (2004), URL: <http://www.jstor.org/stable/3792412>

způsob integrace.⁴⁵

2.5 Identita v kontextu globalizace

Koncept identity ve společenských vědách prošel značným vývojem. Americká škola mezi 20. a 50. léty minulého století ovlivněná psychoanalýzou zkoumala především pojem osobnosti a jejího vztahu s kulturou. Ve strukturálně-funkční antropologii se promítla sociologická definice identity, tedy jako historicky a kulturně zakořeněný pohled skupiny na sebe sama, který byl z většiny formován a utvrzován na základě kontaktu s dalšími skupinami. Tento koncept však stále počítal s homogenitou uvnitř dané skupiny a její stálostí a trvalostí. Van Meijl poznamenává, že tento koncept předpokládal, že jedinci sdílejí identitu skupiny, protože sdílejí stejnou historii, a že jejich skupina je stálá a neměnná.⁴⁶ Tato představa je ale neslučitelná s poznatky poslední doby, obzvláště s globalizací a jevy s ní spojenými – konfrontací a kontakty lokálních společností s globální komunitou, a to především v případě migrantů a jejich mnohonásobné identity.

Nové pojetí kultury v sobě spíše než homogenitu zahrnuje diverzitu a interpretace kultury ve vztahu s procesy migrace. Jak uvádí například van Meijl, kultura už není jednohlasná, ale „vícehlasná a polyfonní.“⁴⁷ V poslední době se do pozornosti antropologického výzkumu dostal dynamický vztah mezi jedincem a komunitou. Kultura už tedy není pokládána za neměnný homogenní jev, ale za dynamický proces a její studium se soustředí na způsob, jakým skupiny využívají dostupné ekonomické, politické nebo symbolické zdroje, aby byly schopny vnutit vlastní interpretaci situace ostatním. Vzhledem k tomu, že se v tomto konfliktu setkávají lokální, národní i globální sítě, jsou vazby mezi jednotlivými rysy kultury a identity podmíněné řadou faktorů a nikdy celistvé a homogenní.⁴⁸

Jedním z rysů globalizace je i tendence klást důraz na etnickou identitu, a tak se ke slovu dostává i problematika deterritorializace.⁴⁹ Empirický podklad pro

---

⁴⁵ CAYTAS, Joanna Diane. Conundrum of an Immigrant: Assimilation versus Cultural Preservation, *Journal of Identity and Migration Studies*, Volume 6, number 2, 2012

⁴⁶ VAN MEIJL, s. 170

⁴⁷ VAN MEIJL, s. 172

⁴⁸ VAN MEIJL, s. 173

⁴⁹ ERIKSEN, s. 364

zkoumání otázek ohledně kulturní identity a deteritorializace uvedl například Appadurai⁵⁰, který se zaměřil na výzkum kulturního toku globalizovaného světa. Uvádí pět aspektů globalizovaného světa, přičemž první tři shrnuje jako globální infrastrukturu. Prvním z nich je etnoprostor, který obsahuje demografické atributy globalizovaného světa, tedy stálé komunity, ale i migraci, turismus a cestování za obchodem. Dále technický prostor, tedy technologie utvářející tok kulturních významů. Finanční prostor, poslední součást globální infrastruktury, je tokem kapitálu v globalizovaném světě, který se s postupem globalizace čím dál tím víc odděluje od konkrétních území. Poslední dva aspekty kulturního toku, jež se týkají ideologických sdělení a působení médií, autor nazývá ideoprostorem a mediálním prostorem. Deteritorializace podle Appaduraie se týká snížení významu fyzického prostoru, k jehož vystihnutí je potřeba přehodnotit dosavadní konceptualizaci kulturního a sociálního světa. Rostoucí počet lidí pohybujících se po světě mění pohled na původně samozřejmé jevy, jako je kultura a identita.⁵¹ Toto se nemusí týkat jen přistěhovalců. I běžný obyvatel už v případě své identity není omezen prostorem. Díky propojení světa pomocí technologií může jednoduše komunikovat a získávat informace i z oblastí na jiných kontinentech. Může se tedy jednoduše ztotožňovat s kulturou, aniž by byl v přímém kontaktu s jejími členy. Jeho kulturní identita je mnohem více jeho osobní volbou.

Zvyšování důrazu na kulturní identitu v moderní době by se dalo snadno označit za přirozenou reakci na ohrožení postupnou kulturní globalizací, avšak přesněji Eriksen situaci popisuje takto: „Vymezení hranic sociální identity je za prvé vnímáno jako výsledek stále častějšího kontaktu mezi skupinami a za druhé je umožněno technologickými a kulturními změnami, jež jdou ruku v ruce s modernizací.“⁵² Také vztah mezi identitou a kulturou vidí nikoli jako objektivní, ale jako subjektivní a intersubjektivní. U etnické identity však platí již jednou zmíněné pravidlo, že musí být uznávána jak jedincem, tak i jeho okolím.⁵³

Ve spojení s kulturní identitou a otázkou „autenticity“ kultury lze zmínit výzkum

---

⁵⁰ APPADURAI, A., *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalisation*, Minneapolis: University of Minnesota Press 1996, ISBN 145290006X, 9781452900063

⁵¹ ERIKSEN, s. 364-365

⁵² ERIKSEN, s. 370

⁵³ ERIKSEN, s. 370

Friedmana⁵⁴ u konžských přistěhovalců ve Francii a studii Katariny Sjöberg⁵⁵ etnika Ainu v Japonsku. Obě studie popisují, jak se skupiny vyrovnaly se svou identitou, a to v prvním případě přejímáním cizích kulturních rysů a ve druhém případě změnou vlastní etnické identity na de facto zboží. Ač se zdá, že oba způsoby podřívají „autenticitu“, její změna vlastní identitu a soudržnost skupiny posiluje a pomáhá i dosahování skupinových politických cílů. To ostatně potvrzuje i teorie o konstruované tradici.⁵⁶

Jak tedy ukazují výše zmíněné studie, případ přistěhovalců potvrzuje fakt, že lidská identita je mnohočetná a jejím jednotlivým částem může jedinec přikládat různý důraz podle kontextu. Podmínky ve společnosti, do které se migranti přistěhovali, nadále určují, jakým způsobem se jejich etnická identita bude vyvíjet. Ať už však dojde k jakémukoli způsobu adaptace, v každém případě dochází ke změně původních kulturních vzorců. Rozvoj technologií a politické klima nahrávající internacionalizaci nahrávají jisté deteritorializaci identity. Přistěhovalci mohou snadněji než kdy dříve udržovat živé styky se zemí svého původu a i jejich potomci mají snadnější přístup k informacím o kultuře jejich předků. Jedinec má více než dříve možnost si do určité míry zvolit svou kulturní identitu.

I nadále však můžeme pozorovat u skupin lišících se od většinové populace jistou kontinuitu i u pozdějších generací, které jsou z větší části asimilovány – a to jak kulturně, tak i ve společensko-ekonomické rovině. Mezi ně v případě Spojených států patří i právě japonští Američané. Jde o etnikum, které kulturně není jednotné – vedle potomků prvních přistěhovalců musíme počítat ještě novou vlnu migrace z Japonska. V další části mé práce se zaměřím na problematiku japonsko-americké identity a faktorů, které tyto rozdílnosti způsobily.

---

⁵⁴ FRIEDMAN J., *Cultural Identity and Global Process*, London, Sage 1994, ISBN 0-8039-8637-8

⁵⁵ SJÖBERG K., *The Return of the Ainu: Cultural Mobilization and the Practice of Ethnicity in Japan*, Psychology Press, 1993, ISBN 3718654016, 9783718654017

⁵⁶ ERIKSEN, s. 370

3. Praktická část

3.1 *Etnicita a identita Japonců*

Pohled okolního světa na japonské etnikum se vyvíjí a není spojen jen s rasou nebo etnicitou jako takovou, ale je ovlivňován i ekonomickými a politickými faktory. To se odráží i na způsobu, jak je označováno. Adači ve své práci pro příklad uvádí pejorativní „žlutí“ či více méně neutrální „Asiaté“ či „Orientálci“. Na opačné straně lze uvést pozitivní označení Japonců ze 60. let minulého století v Jihoafrické republice „čestní Evropané/bílí“ . Dalším pozitivním příkladem může být status „modelové menšiny“ v Severní Americe. I sami Japonci se však v historii stavěli na úroveň národů západních, nad národy asijské. Jak Adači dodává, bílá americká populace je staví mezi dichotomní označení bílí-černí, a sami Japonci se sami vydělují mezi ostatními asijskými etniky i přes fenotypovou podobnost.

Příslušnost k etnické skupině je založena na základě rasové příslušnosti, ale i na kulturních vzorcích, společenském kontextu a vztahu k etnické komunitě. V případě etnicity japonských emigrantů Adači uvádí případ ze své studie o brazilských Japoncích.⁵⁷ Brazilská Japonka třetí generace se do komunity přivdala a díky svému japonskému původu byla přijata, ale později, v okamžiku, kdy s dětmi od manžela odešla a dala přednost svým zájmům před zájmy rodiny, v očích japonsko-brazilské komunity pozbyla status Japonky (nihondžin, 日本人) a stala se cizinkou (gaidžin, 外人). Vztah ke komunitě spolu s kulturně-společenskými vzorci tedy převážil příslušnost na základě rasy.

Ani tradice, které japonští emigranti přináší do nové země, nezůstávají beze změny. V duchu konstruované tradice, kterou jsem zmiňovala výše, můžeme i u japonských emigrantů vidět pozměněné vzorce japonské kultury. Adači tento jev ukazuje na brazilských Japoncích v São Paulu. Ti reinterpretovali tradiční japonský přístup k přírodě a zemědělství a aplikovali ho v komunitě Kubo v podobě, jaká se

---

⁵⁷ ADACHI, Nobuko. *We are Children of Nature: Reforming Japanese Cultural Values in a Brazilian Forest in Japanese and Nikkei at Home Abroad*, New York: Cambria Press, 2010, ISBN 1621968979, 9781621968979

v Japonsku nikdy nevyskytovala, ač ji sami za tradiční považovali.⁵⁸

Fakt, že v případě etnicity nehraje roli pouze fenotyp a rasa, ale i společensko-kulturní hodnoty a vzorce, dokazuje i případ latinsko-amerických dekasegi (出稼ぎ), kteří se za práci vraceli do země svých předků. Původní předpoklad Japonců, že latinsko-američtí Japonci na základě svého původu nebudou mít v Japonsku problém se začlenit do většinové společnosti, byl mylný. Vystavení odlišným podmínkám se nikkei (日系)⁵⁹ z Brazílie a ostatních latinsko-amerických zemí sami přikláněli ke svým latinsko-americkým zvykům, což vyústilo až v používání společného jazyka Portuňol – tedy kombinace španělštiny a brazilské portugalštiny.⁶⁰ Trend latinsko-amerických Japonců se vymezovat vůči původním Japoncům se může zdát překvapivý, protože v samotné latinské Americe měli sami problém se asimilovat a tamější většinová populace vůči nim měla negativní postoj.

S tím souvisí i trend, kdy se japonští emigranti vymezují vůči původním Japoncům v jakousi pan-nikkei komunitu. Ačkoliv za tím vidí významně odlišné zkušenosti a hodnoty obou skupin i přístup původních Japonců ke svým již na japonské podmínky nenavyklým „příbuzným“.

Výše zmíněné příklady podporují teorie, že původ a fenotyp a etnicita jsou dynamické jevy závislé na společenském kontextu. I u japonských emigrantů je tedy etnická identita závislá na mnoha faktorech a neustále se mění, a stejně tak se mění i status a povaha menšiny vůči většině v závislosti na politických a ekonomických podmínkách.

Ve své práci bych chtěla blíže rozebrat vývoj identity japonských emigrantů do Spojených států amerických ve 20. století a faktory, které ji ovlivňovaly. Používám terminologii, která se objevuje v obecné literatuře pojednávající o japonských emigrantech. První generaci přistěhovalců označuji výrazem issei (一世), druhou nisei (二世), třetí sansei (三世) a čtvrtou jonsei (四世). V období po druhé světové válce, ve větším měřítku pak od 70. let 20. století, se ve Spojených státech setkáváme s novou vlnou migrace. Tyto generace pak označuji termínem šin-issei (新一世), popřípadě šin-

---

⁵⁸ ADACHI, citované dílo

⁵⁹ K lidem japonského původu žijícím v zahraničí se vztahuje termín nikkei.

⁶⁰ ADACHI, citované dílo

nisei(新二世) a tak dále. V rámci japonské emigrace musím také zmínit termín kibeï(帰米) označující japonské Američany druhé generace, kteří získali vzdělání v Japonsku a vrátili se zpět do Států.

3.2 Chronologický přehled japonské migrace do Spojených států

Nejprve bych ráda shrnula vývoj migrace Japonců do Spojených států amerických, jeho příčiny a způsob, jakým se tato skupina na podmínky v nové zemi adaptovala. Zaměřím se především na první tři generace a zasadím celou problematiku do kontextu použitím přístupů, jež jsem zmiňovala v první části své práce.

První migranti z Japonska přicházeli do USA za účelem práce. Jejich příchod se váže k tehdejší zemědělské situaci na Havaji. V důsledku úbytku původních obyvatel a přesunu čínských dělníků byli tamější producenti cukrové třtiny donuceni se poohlédnout po pracovní síle jinde. Výhodiskem pro ně byli japonští pracovníci, z nichž první dorazili do přístavu v Honolulu 19. 6. 1868. Jednalo se z většiny o muže - mezi gannenmono⁶¹ bylo 141 mužů, 6 žen a 2 děti - z různých ekonomických a společenských poměrů. Japanese American History⁶² uvádí, že Japonci byli přijati pozitivně; místní kladně hodnotili přístup Japonců a jejich ochotu se učit havajským pozdravům. Tvrdé pracovní podmínky však donutily 40 z nich se vrátit před koncem tříletého programu.

První přistěhovalce do Kalifornie donutila opustit svá bydliště politická situace v Japonsku po pádu tokugawského šogunátu. Rozhodli se proto hledat štěstí v zámoří. Dvacet dva samurajů Macudairy Katamoriho s rodinami z Aizu založilo po příplutí do San Franciska farmářskou kolonii Wakamacu, která se soustředila na produkci čaje a hedvábí. Ta však nevydržela déle než dva roky a její pracovníci se rozptýlili po západním pobřeží.⁶³

Migrace ve větším měřítku začala až s podepsáním pracovní dohody mezi

---

⁶¹ První Japonci odjíždějící za prací do Spojených států. Vžil se pro ně název gannenmono (元年もの), protože vyplouvali v prvním roce éry Meidži.

⁶² OKIHIRO, Gary Y. The Japanese in America, In: Japanese American History: An A-to-Z reference from 1868 to the present, 1993

⁶³ OKIHIRO, s. 2

Japonskem a Havaji v roce 1886. Od roku 1882 nahrazovali Japonci čínské pracovníky, kteří byli vyhoštěni z USA. Někteří se po konci smlouvy vraceli do Japonska a někteří se přesunovali z Havaje do kontinentálních států USA, zvláště na západní pobřeží.⁶⁴ Co se týká počtu přistěhovalců, na Havaji bylo v roce 1910 79 675 Japonců a v kontinentálních státech USA 72 157. V těchto počtech měly v první fázi migrace ženy podstatně menší zastoupení než muži.⁶⁵

První migranti přišli do USA za výdělkem, ale pracovní ani společenské podmínky jim nepřály. Issei byli kromě ekonomického „vykořisťování“ svými zaměstnavateli konfrontováni i s rasovou diskriminací ze strany většinového obyvatelstva, a to vše jejich možnosti omezovalo. Úplně poddajní issei však nebyli, už od začátku se bránili v soudních procesech, podávali stížnosti na tvrdé pracovní podmínky a organizovali se. V případě stávky kalifornských Japonců a Mexičanů v roce 1903 poprvé došlo k tomu, že se zaměstnanci organizovali i bez ohledu na etnicitu.⁶⁶

Konec první etapy japonsko-americké historie symbolizují tři události - zákaz reemigrace Japonců z Havaje na kontinent vydaný Theodorem Rooseveltem v roce 1907, Gentlemanská dohoda z roku 1908 a do té doby největší stávka Japonců na Havaji z roku 1909, kteří se už, jak Okihiro poznamenává, „nepovažovali za přistěhovalce, ale za osadníky“.⁶⁷

Ač etnický se v případě první generace jednalo o čisté Japonce, i zde docházelo k prolínání kulturních prvků. Jako příklad lidové tvořivosti první generace v takto těžkých pracovních podmínkách mohu uvést písně, které zněly po plantážích s cukrovou třtinou - takzvané hole hole buši.⁶⁸ Jedná se o původní tradiční japonské melodie, ke kterým přistěhovalci vymýšleli nové texty odrážející jejich nový život v cizí zemi a tvrdou práci na plantážích. Že byly tyto popěvky spojením japonského a havajského vlivu, ukazuje i jejich název - hole-hole je havajským výrazem pro otrhávání uschlých listů cukrové třtiny a buši japonským výrazem pro verše. Kromě využitých melodií se japonská tradice projevuje i na slabikování popěvku 7+7+7+5.⁶⁹

Tyto písně se přenesly z plantáží i do čajoven a restaurací mimo plantáže, kde byly už v částečně pozměněné formě doprovázeny hrou na šamisen, tleskáním a

---

⁶⁴ OKIHIRO, s. 3

⁶⁵ Na Havaji 31,2% žen a na kontinentě 12,6% žen.

⁶⁶ OKIHIRO, s. 4-5

⁶⁷ OKIHIRO, s. 5

⁶⁸ NAKAHARA, Yukari, citované dílo s. 55

⁶⁹ NAKAHARA, Yukari, citované dílo s. 56

humornou hrou se slovy, při které byla do japonského textu vkládána tzv. hajaši kotoba a havajské či anglické výrazy.

Obecně se do druhé generace tento zvyk neuchoval, avšak kibeí nisei Harry Urata hole-hole buši sesbíral, sjednotil melodie do jedné verze a pro takto vzniklou píseň získal autorská práva za účelem jejího zachování pro příští generace. Věnoval se také její popularizaci mezi pozdějšími generacemi nikkei a také v Japonsku.

Svým působením přispěl ke kulturní výměně mezi havajskými Japonci a Japonskem, ale hlavně pomohl zachovat významný prvek japonsko-americké identity, jelikož hole-hole buši pokládal nikoli za majetek svůj, ale za vlastnictví havajských nikkei. Fakt, že byl díky svému pobytu v Japonsku s japonskou kulturou obeznámen a japonštinu ovládal, mu pomohl překonat mezigenerační propast mezi issei a nisei a tuto část japonsko-americké identity zachránit.⁷⁰

Pro proces usazování Japonců v USA byla zásadní Gentlemanská dohoda, po jejímž uzavření vzrostl počet imigrujících žen až dvojnásobně. Ty do Ameriky připlouvaly za svými muži – často jako takzvané picture brides. V návaznosti na japonskou tradici smluveného svazku, kdy je nevěsta zapsána do registru rodiny svého nastávajícího, se v tomto případě novomanželé poprvé setkávali až v amerických přístavech a poznávali se na základě fotografií.⁷¹ Právě ženy se staly významnými nositelkami japonské kultury a staraly se o pokračování další generace japonských Američanů. Také díky svému ekonomickému příspěvku umožňovaly rodinám snáze se usadit. K roku 1920 počet japonských Američanů dosáhl 109 274 osob na Havaji a 111 010 osob v kontinentálních státech, přičemž toto číslo dále rostlo až na 139 631 na Havaji a 126 948 na kontinentě v roce 1930.⁷²

Heslem rané migrace do USA byla „trpělivost a vytvalost“ v zájmu budoucnosti dětí, a právě ženy první generace stály za organizováním společenských kulturních akcí a spolků a aktivně se podílely na utváření nové japonsko-americké identity. Japonští Američané si s sebou přinesli japonskou kulturu, ale zároveň se ztotožňovali i s tou americkou. Stavěli tedy buddhistické chrámy i křesťanské kostely, ve svém volném čase se zabývali ikebanou, sumó, ale i baseballem, ve svých obchodech prodávali japonské

---

⁷⁰ NAKAHARA, Yukari, citované dílo s. 65

⁷¹ OKIHIRO, s. 6

⁷² OKIHIRO, s. 8

jídlo, ale i typicky západní produkty, a slavili jak japonské svátky, jako například svátek panenek, Nový rok (šógacu) a svátek zemřelých (obon), tak i ty typicky americké, jako například Den nezávislosti. Můžeme říci, že ke kulturní asimilaci do jisté míry docházelo.

Jisté změny doznal i příbuzenský systém. Vzhledem k tomu, že migranti do nové země přicházeli bez rodičů, byli často nuceni brát své malé děti na plantáže. Jiným východiskem v těchto podmínkách bylo nahrazení příbuzenského vztahu pomocí sousedů a přátel, což dále posilovalo soudržnost japonsko-americké komunity. Jak uvádí Japanese American History, příkladem utužování příslušnosti do skupiny byly například společné pikniky a oslavy.⁷³

Ekonomický úspěch japonsko-americké komunity je přikládán řadě faktorů. Yagami Kazuo ve své práci uvádí několik z nich. V předválečném období japonští emigranti vděčili za svůj ekonomický úspěch, kterého dosáhli i za nepříznivých okolností, politice Meidži. Vedle relativně vysoké míry vzdělání, které jim režim poskytoval, prošli poměrně tvrdým výběrovým řízením jen jedinci psychicky připravení na dlouhodobý pobyt v zahraničí.⁷⁴

Významnou vlastností, která je s japonskými Američany a Japonci jako takovými spojována dodnes, je „skupinová orientace.“ Tu ve své práci rozebírali O'Brian a Fugita⁷⁵, kteří její kořeny našli v japonském feudálním systému, přesněji v jeho vztazích nadřízený-podřízený. Išida Eiichiró⁷⁶ ji zaznamenal již v kultuře Jajoi a tehdejším kolektivním pěstováním rýže. Ať už tato skupinová orientace vznikla kdykoli, schopnost vzájemné spolupráce⁷⁷ stála za ekonomickým vzestupem také japonsko-americké komunity.

Předválečný ekonomický úspěch japonsko-americké komunity byl ale založen na spolupráci v rámci enklávy, a tedy na minimálním kontaktu s okolním obyvatelstvem. To stálo v cestě začlenění se do americké společnosti a společensko-

---

⁷³ OKIHIRO, s. 8-9

⁷⁴ YAGAMI, Kazuo, s. 81

⁷⁵ O'BRIEN, David. FUGITA, Stephen S. The Japanese American Experience, Bloomington: Indiana University Press, 1991. ISBN 0-253-20656-1

⁷⁶ ISHIDA, Eiichiro. Japanese Culture: A Study of Origins and Characteristics, Honolulu: The University Press of Hawaii, 1974, ISBN 0824803256, 9780824803254

⁷⁷ Například ve formě veřejných fondů tanomoši nebo ekonomického systému keirecu. Keirecu je horizontálně uspořádaný ekonomický systém, ve kterém se různé, ale příbuzné podniky spojí do skupiny, která vystupuje jako jeden celek za účelem společných zisku a stability. YAGAMI, Kazuo, s. 83

ekonomické asimilaci. Mimo jiné i proto se součástí japonsko-americké reality stalo mezigenerační napětí. Komunikační problémy s dětmi, které již angličtinu ovládaly, nutily rodiče zakládat japonské školy, aby si druhá generace měla kde osvojit japonský jazyk, kulturu a historii. Fakt, že nisei museli tuto výuku navštěvovat po skončení vyučování ve veřejných školách a o sobotách, těmto institucím na oblíbenosti nepřidalo. Problémem bylo také to, že issei neměli dostatek možností učit se anglicky; nebyly totiž žádné školy pro dospělé, takže mladí issei byli nuceni docházet do tříd s mnohem mladšími dětmi. Běžným zvykem japonských Američanů druhé generace bylo přijímání anglického jména a také často negativní postoj ke jménu japonskému.⁷⁸ Nisei, právně už američtí občané, těžce nesli fakt, že kvůli svému původu a fyzickým odlišnostem neměli možnost se ekonomicky pozvednout, a to ani pokud by získali příslušné vzdělání. Tyto „rysy odolné vůči entropii“, které jim bránily se plně asimilovat do většinové populace USA, se stávaly zdrojem negativního přístupu ze strany většinové populace a odrážely se i na psychice nisei.

Japonští Američané byli vystaveni velkému tlaku, v USA totiž v tomto období vládla protijaponská nálada, která vycházela především z faktu, že asijská etnika byla vnímána jako neasimilovatelná, a dále ze strachu, že v důsledku jejich přílivu přijdou obyvatelé USA o práci.⁷⁹ Ekonomické situaci pak nepomáhalo ani to, že issei nemohli vlastnit a pronajímat pozemky. Ty si mohli obstarat jen přes své děti, které se už narodily s americkým občanstvím, nebo museli spoléhat na přízeň druhé osoby. Konfrontace s tlakem většinové populace a boj za rovné podmínky byl pro japonské Američany denní chléb. Vyvrcholením tohoto boje byla velká stávka na Oahu, Havaji v roce 1920, kde se pracovníci jak japonského, tak filipínského původu spojili v úsilí za zlepšení pracovních podmínek a ukončení diskriminace na základě rasové příslušnosti. Pracovníci se hájili svou příslušností k americkému státu a dovolávali se zásad rovnosti, na nichž byl založen, na což americká veřejnost a média nereagovali pozitivně. Stávka nakonec nebyla úspěšná. Nejenže se stávkujícím nepodařilo dosáhnout lepších podmínek, ale navíc se u vlády a armády posílilo povědomí o japonské „hrozbě“ ovládnutí Havaje. Proto americké orgány po celé období 20. a 30. let pozorně sledovaly organizace a náboženské instituce japonských Američanů.⁸⁰

---

⁷⁸ OKIHIRO, s. 9

⁷⁹ KURASHIGE, Kindle location 303

⁸⁰ OKIHIRO, s. 9-10

Po útoku na Pearl Harbor v roce 1941 se život všech japonských Američanů zásadně změnil. Již 7. 12. vyhlásil guvernér na Havaji stanné právo a vedoucí osobnosti japonsko-americké komunity byly pod dohledem. I mezi japonskými Američany se obecně rozšířil strach, že budou považováni za Japonce, čímž by jim hrozily výslechy. Docházelo k zatýkání, havajští issei byli nuceni nosit legitimaci cizince a byli omezováni například zákazem vstupu na vybraná veřejná místa.⁸¹

Výše popsané události měly na kulturu japonských Američanů zásadní dopad. Jelikož všechny předměty japonské provenience byly považovány za inkriminující, nezbyvalo rodinám nic jiného, než se všeho zbavovat. Japonské školy byly zavřeny a noviny zakázány. Praktikování šintoistických obřadů bylo zakázáno, a i když vyznávání buddhismu jako takového zakázáno nebylo, duchovní byli internováni a chrámy uzavřeny. Oslavy svátků byly přerušeny, a to včetně svateb v japonském stylu.

V tomto období se mezigenerační problémy mezi issei a nisei ještě více prohloubily. Především pro nisei a jejich identitu se toto období stalo zlomovým. Na jednu stranu s sebou nesli stigma svého původu, které je jasně zařazovalo do „nepřátelského“ etnika, na druhou stranu šlo právně o americké občany. Přestože sami dávali přednost americké kultuře, neustále na ně byl vyvíjen tlak, aby prokazovali svou „americkost“.⁸²

Na Havaji byly oblasti jako Loch nedaleko Pearl Harboru a Iwilei u Honolulu, odkud byli japonští Američané bez náhrady vystěhováni. Havajské Japonce zachránil jen fakt, že byli pro vládu jako pracovníci v zemědělství užiteční, nicméně i tak byla řada z nich poslána do havajských táborů (1466 osob) nebo na kontinent (1875 osob).⁸³ V Kalifornii zpočátku uplatňovali vůči japonským Američanům toleranci, ale s postupem války se situace začala obracet. Rozbuškou byl článek z 25. ledna 1942, obsahující tvrzení, že na útoku na Pearl Harbor se podíleli i špioni působící v Honolulu. Na západním pobřeží kalifornský guvernér ve veřejném prohlášení potvrdil spolupráci jistých členů kalifornské komunity japonských Američanů na přípravách útoku a přednesl návrh veškerou japonsko-americkou populaci přesunout a zaměstnat v rámci hranic státu Kalifornie. Situaci završilo Rooseveltovo exekutivní nařízení 9066

---

⁸¹ OKIHIRO, s. 11-14

⁸² OKIHIRO, s. 14-15

⁸³ OKIHIRO, s. 15

(Executive Order 9066) z 19. února 1942, které vymezilo speciální území, kam měla být populace přestěhována, podmínkou bylo ale zajištění převozu, potravin a příbytku pro postižené osoby. Na západním pobřeží USA se první vysídlování týkalo kalifornských ostrovů koncem února a v březnu.

Dle výpovědi Mary Cukamoto z Japanese American History japonští Američané reagovali vesměs snahou chovat se „správně americky“. Uvedla, že se snažili docházet na kurzy první pomoci s ostatními bílými členy komunity, i přes fakt, že sami porušovali zákaz večerního vycházení.⁸⁴ Tento příklad dokresluje rozpolcení příslušníků druhé generace, kteří se i přes vlastní ohrožení snažili zařazovat do většinové společnosti.

Rodiny, co byly vystěhovány, často podléhaly podvodníkům a byly vystaveny diskriminaci, v některých případech i fyzickým útokům. Přesouvání do táborů, jako byl například Manzanar, s sebou neslo i další negativa, jako například případy rozdělení rodin.⁸⁵

Ne všichni se s novou situací smířili, někteří svůj majetek raději likvidovali, než aby padl do cizích rukou a někteří protestovali proti nerovným podmínkám pro Američany japonského původu a proti jejich internaci. Jejich zdokumentované případy pak posloužily jako podklad pro vyrovnání a uznání nesprávného zacházení s japonskými Američany, které probíhalo v 80. letech.⁸⁶

Někteří muži druhé generace se rozhodli dokazovat svou příslušnost ke Spojeným státům vstupem do armády, aby se na ně vztahovala ochrana ústavy. Ještě před útokem na Pearl Harbor jich bylo 1500, ale hned po útoku byli všichni odzbrojeni a dva týdny drženi pod dozorem v táborech v kontinentálních státech USA. Následně jich bylo 317 propuštěno a zbytku byla přidělena stráž pláží. Nábor z řad nisei byl definitivně ukončen v březnu 1942 a propouštění podezřelých pokračovalo až do dubna. Vojáci z řad nisei se i sami organizovali – vytvořili například Varsity Victory Volunteers, útvar levné pracovní síly, jehož mottem bylo: „Vést dvojí boj za toleranci a spravedlnost.“⁸⁷

Pro osud japonských Američanů měl rozhodující význam případ Endó Micui, který se stal v procesu proti internaci precedentem. Na základě jejího propuštění byla

---

⁸⁴ OKIHIRO, s. 16

⁸⁵ OKIHIRO, s. 16-17

⁸⁶ OKIHIRO, s. 17

⁸⁷ To fight a twofold fight for tolerance and justice.; Japanese American History, s. 18

potom internace japonských Američanů ukončena, a to 2. ledna 1945.⁸⁸

Přestože po právní stránce znamenalo ukončení internace pro japonské Američany vítězství, negativní postoje a diskriminace vůči nim ze strany většinového obyvatelstva nadále trvaly. Japanese American History uvádí případy útoků a žhářství či omezování vstupu do veřejných prostor.⁸⁹ Navíc ti issei, kteří kvůli internaci o všechno přišli, museli začít budovat své živobytí znovu od nuly.

Významným důsledkem války bylo přemístění japonských Američanů na území USA. Japanese American History uvádí, že zatímco před válkou byla většina japonských Američanů, odhadovaných na 88,5%, soustředěna na západním pobřeží, po válce v roce 1947 jich tam zůstalo jen 55%, v důsledku čehož se řada komunit rozpadla. Mnozí z nich se po ukončení stanného práva na Havaji vrátili zpět a s nimi i nisei vojáci.⁹⁰

Dalším mezníkem pro japonské Američany na Havaji byl boj o dosažení mezirasové rovnosti a demokracie. Velice jim pomohla vysoká účast v místních organizacích, například v Mezinárodní unii přístavních dělníků a skladníků (International Longshoremen's and Warehousemen's Union).⁹¹ Zlom ve snahách získat rovnoprávnost nastal až v 1954, kdy skončila dlouhá vláda republikánů. Do obou sněmoven byli zvoleni demokraté, přičemž polovinu křesel získali právě japonští Američané. Japonsko-americkou komunitu pak v dalších letech potkaly další úspěchy, jako například zvolení prvního nisei senátora v 1962 a první asijsko-americké zástupkyně v kongresu v roce 1964. Největším zadostiučiněním se pro komunitu stalo zvolení George R. Arijošiho guvernérem Havaje v roce 1973 a Jean Sadako King první ženskou viceguvernerkou v roce 1978.⁹²

Situace na kontinentě se vyvíjela odlišně. K obecnému faktu, že na kontinentu japonští Američané tvoří velice malé procento, se přidala strategie vlády spojená s přemísťováním a obecný tlak většinové populace na asimilaci japonských Američanů. K pevnějšímu začlenění issei do americké společnosti také přispělo to, že v 50. letech konečně získali status amerických občanů. I přes zdánlivou možnost asimilace si však

---

⁸⁸ OKIHIRO, s. 18-19

⁸⁹ OKIHIRO, s. 19

⁹⁰ OKIHIRO, s. 20

⁹¹ OKIHIRO, s. 20

⁹² OKIHIRO, s. 21

japonští Američané nadále zachovávali jisté etnické prvky typické pro Japonsko.

Vzestupu japonsko-americké komunity po válce pomohlo několik faktorů. Vedle faktu, že první generaci nahradili už více kulturně asimilovaní nisei a sansei, to byla i americká politika tehdejší doby a další specifická vlastnost japonského etnika. Tou byl, tak jak ji nazvali O'Brien a Fugita – kulturní relativismus⁹³. Jinými slovy jde o adaptování prvků cizí kultury do kultury vlastní, bez ztráty její původní podstaty. Díky kulturnímu relativismu a skupinové orientaci byli japonští Američané schopni se pomocí strukturální asimilace začlenit do americké společnosti, aniž by ztratili pouto s kulturou svých předků a svou původní kulturní identitu.⁹⁴ Jistou roli v tom hrála také rasová odlišnost od bílé populace, tedy ony rysy odolné vůči entropii.

Po zrušení Hlavy II Zákona o vnitřní bezpečnosti (Internal Security Act; vydán v 1950; opravňoval zadržet osoby podezřelé ze špionáže) v roce 1971, byla posledním cílem pro japonské Američany snaha vydobýt si odškodné a reparace. Záměrem japonsko-americké komunity nebyla jen snaha získat finanční odškodné, ale také boj za identitu komunity, spravedlnost a důstojnost.⁹⁵

Antropologický výzkum Johna Connora z roku 1976 ukazuje postupné slábnutí tradičních japonských hodnot při porovnání prvních třech generací. Connor ve své studii zkoumal postupné oslabování jednotlivých hodnot, které se dají pokládat za typické pro japonskou kulturu, a to přesněji těch, které si japonští přistěhovalci první generace přivezli s sebou do USA a jež jsou odlišné od hodnot amerických. Vybral problematiku kolektivity, hierarchie, smyslu pro povinnost a závazku, úcty a závislosti (dependence).⁹⁶ Tyto hodnoty postavil do opozice vůči tradičním americkým hodnotám – jako jsou individualismus, rovnost, práva a privilegia, průbojnost, nezávislost a soběstačnost. Výzkum prokázal předpoklad, že typicky japonské hodnoty mizí v menší míře ve druhé a výrazněji pak ve třetí generaci. Potvrdily se však i teorie, že i u sansei byly jisté hodnoty zachovávány. V případě třetí generace už totiž byly "japonské hodnoty" oslabené, nicméně vnímání rodiny a smysl pro povinnost stále zůstávaly blíže stavu u předchozích generací japonských Američanů.

---

⁹³ O'BRIEN, David. FUGITA, Stephen S. *The Japanese American Experience*, Bloomington: Indiana University Press, 1991, ISBN 0-253-20656-1

⁹⁴ YAGAMI, Kazuo, s. 86

⁹⁵ OKIHIRO, s. 22

⁹⁶ CONNOR, s. 4

Přesto byli japonští Američané ve srovnání s ostatními etnickými menšinami schopni velice úspěšně se začlenit do většinové americké populace. Tento úspěch je přisuzován podobnosti japonských hodnot s hodnotami americké střední třídy, a to právě díky jejich schopnosti absorbovat a adaptovat nové zvyky a hodnoty. Tento úspěch jim vynesl označení modelové menšiny.⁹⁷ Japonští Američané a stejně tak i ostatní asijské Američané vykazují vysoký počet vysokoškolsky vzdělaných a zaměstnanců na manažerských a profesionálních pozicích. I pozitivní stereotyp však má svá úskalí, jak upozorňuje například Schaefer.⁹⁸ I když je totiž medián příjmů japonských Američanů vyšší než u bílé populace, stále jsou i mezi nimi tací, kteří pomoc potřebují, a i oni se setkávají s diskriminací.

Po prvních třech generacích, které v USA už zapustily kořeny a za dobu své existence si vytvořily vlastní japonsko-americkou identitu, v poválečném období začala nová „vlna“ migrace z Japonska. Od původní migrační vlny se liší především ve společensko-ekonomické situaci. První přistěhovalci se bez ohledu na podmínky, ze kterých přicházeli, zařadili do nejnižší třídy pracujících. Nová vlna migrace je na rozdíl od nich tvořena z velké části střední třídou. Podle důvodu příchodu do USA ji Hjódo ve své práci dělí do 4 skupin.

První skupinou jsou takzvaní čúzaiin (駐在員). Jedná se o třetinu všech šin-issei a jsou to zaměstnanci firem a jejich rodin, kteří byli do Států převeleni v rámci zaměstnání. Jejich příchod do USA lze datovat do 70. let. Vzhledem k tomu, že přichází do USA za prací, zachovávají si či často japonskou kulturu a drží se spíše v enklávách. Například na východním pobřeží byla díky nim založena řada japonských škol. Jak ale uvádí Hjódo, někteří se za cenu ztráty socio-ekonomických jistot rozhodli budovat podniky vlastní či se nechávali zaměstnávat v místních firmách. Po návratu do Japonska jsou jejich rodiny často kvůli zvykům, které si osvojili, terčem nelibosti japonské populace.

Druhou skupinou šin-issei jsou podnikatelé, jejichž cílovou skupinu tvoří především Japonci v USA, ať už studenti, čúzaiin či turisté. Jejich počet se

---

⁹⁷ JONES, Lynn, s. 29

⁹⁸ SCHAEFER, Richard T. Race and Ethnicity in the United States. Upper River, New Jersey: Prentice Hall, 2001, ISBN 0131733265

s ekonomickým růstem v Japonsku začal radikálně zvyšovat. Hjódo obzvláště zdůrazňuje jejich rozdílné motivy ve srovnání s ostatními podnikateli asijského původu ve Spojených státech. Na rozdíl od nich Japonci nevyužívají podnikání jako prostředek adaptace, nemají zájem o asimilaci a důvodem zakládání vlastních podniků nejsou finance, ale například důvody socio-psychologické.

Další skupinou jsou japonské ženy migrující do USA. Ve většině případů se jedná o manželky, které se do USA stěhují za rodinou (značné procento tvoří smíšená manželství s bílými Američany, vyšší než u kterékoli jiného asijského etnika). V jistém ohledu se jedná o paralely k poválečným war-brides. Obě skupiny se sice liší tím, odkud přicházejí, i možnostmi udržovat styky s rodinou v Japonsku, nicméně přístup japonské populace k oběma se nese v duchu předsudků a odsuzování. Jejich příslušníci jsou na jedné straně vystaveni tlakům svého původního etnika, na druhé mají často kvůli kulturní a jazykové bariéře problém asimilovat se do většinové populace.

Poslední skupinou jsou japonští studenti, z nichž je 70% žen. Boom zahraničních studentů, tedy rjúgakusei (留学生), studujících v USA můžeme zasadit do období od druhé poloviny 80. let do 90. let. Japonské firmy sice tradičně nepřijímaly studenty s jiným než japonským vzděláním, ale s nedostatkem pracovní síly se i od těchto pravidel upouštělo. Navíc japonské studenty lákala internacionalizace a také i případná možnost práce v USA. Realita se od původních představ lišila - získat pracovní vízum nebylo jednoduché a zaměstnání bylo často vázáno na etnicitu. Studenti byli proto nuceni se realizovat v enklávách. Od útoku na obchodní centrum v New Yorku v září 2001 počet studentů klesá.⁹⁹

To, jestli se tyto skupiny v nové zemi rozhodnou usadit, a jakým způsobem se postaví k výchově svých dětí, je v moderní době čistě osobní záležitost. Kulturní identita je, jak již bylo zmíněno, dynamická a neustále se měnící v závislosti na mnoha faktorech.

Podle údajů cenzu z roku 2010 se ve Spojených státech označilo za čistě japonské Američany 763 325 lidí a 1 304 286 lidí za japonské Američany v kombinaci s jakoukoli jinou etnickou skupinou. Japonští Američané jsou skupinou, která se v největším měřítku hlásila k více etnickým skupinám, což je způsobeno velkým procentem sňatků mimo etnickou skupinu. Na druhou stranu, ve srovnání s ostatními

---

⁹⁹ HYODO, citované dílo

asijskými Američany jich je zdaleka nejvyšší procento usazeno na západě USA – celých 71%. Ze všech států jich je nejvíce v Kalifornii (32,8%), na Havaji (23,9%), následuje stát Washington s 5,2% a další.¹⁰⁰

3.3 Komunita Malého Tokia a festival Nisei Week

Úkolem mé práce je popsat, jak se měnila kulturní identita japonských Američanů a do jaké míry nadále přežívají japonské tradice. Přehled japonské emigrace do Spojených států dokazuje, že povaha japonsko-americké populace není homogenní a značně se liší i regionálně. Ve Spojených státech můžeme nalézt řadu enkláv, kde se japonští Američané shlukují (jedná se především o zástupce poválečné nové migrace), ale velká část japonských Američanů třetí a čtvrté generace je rozmístěna po celém území Spojených států a nemá potřebu se aktivně společensky sdružovat. Tento fakt je důsledkem relokační, postupného ztrácení tradičních hodnot a vazeb v důsledku asimilace a vysokého procenta mimomanželských svazků mimo etnickou skupinu.

Z tohoto důvodu jsem se rozhodla zaměřit pouze na jednu oblast, ve které chronologicky popíšu vývoj identity japonských Američanů. Vybrala jsem si oblast Los Angeles, přesněji Malého Tokia, které funguje už dlouhá léta jako etnická enkláva, kde jsou soustředěny společenské, ekonomické a náboženské instituce japonských Američanů.¹⁰¹

Jelikož Los Angeles je město, které je neustále vystavováno novým vlnám přistěhovalců a i podoba japonsko-americké komunity se zde za dobu své existence měnila, přesněji se chystám zachytit jejich identitu takovou, jak se odrážela na lokálním festivalu Nisei Week. Tento festival se s přestávkou v době druhé světové války koná od 1934 až dodnes a navíc, protože se nejedná o náboženskou akci, přitahuje diváky bez ohledu na jejich vyznání. Informace čerpám z prací Lona Kurašigeho, který tento festival a jeho vliv na japonsko-americkou komunitu rozpracoval ve svých dílech *Japanese American Celebration and Conflict: a history of ethnic identity and festival* a *The Problem of Biculturalism: Japanese American Identity and Festival before World War II*.

---

¹⁰⁰ HOFFEL, Elizabeth M. RASTOGI, Sonya. KIM, Myoung Ouk. SHAHID, Hasan. *The Asian Population: 2010*, 2010 Census Briefs, U.S. Department of Commerce, Economics and Statistics Administration, U.S. CENSUS BUREAU, Issued March 2012

¹⁰¹ SMITH, s. 406

3.3.1 Předválečné období a počátky festivalu

Počátky festivalu Nisei Week se váží ke společenské a ekonomické situaci a mezigenerační propasti mezi první a druhou generací. Ještě v prvních desetiletích byla ze strany americké vlády snaha protijaponské nálady v Kalifornii omezovat, ale s rozpory v zahraniční politice Japonska a USA protijaponská nevraživost ve společnosti rostla. Jak uvádí Kurašige, podle Johna Modella¹⁰² se právě rasová diskriminace stala hlavním jednotícím prvkem, který stál za ekonomickým úspěchem komunity.¹⁰³ Japonská komunita v oblasti jižní Kalifornie měla už v 1924 silnou pozici v lokálním zemědělství a ani Zákon o imigraci nebránil dalšímu ekonomickému růstu. Kombinace omezení migrace z Japonska a hospodářské deprese se však odrazila i na Malém Tokiu. Issei potřebovali odbyt pro své výrobky, a tak se ve jménu soběstačnosti enklávy zaměřili na generaci svých dětí. Nisei však vyrůstali již jako američtí občané. Obklopeni americkou kulturou, preferovali produkty západní provenience a nakupovali především mimo enklávu.¹⁰⁴

Skupinka obchodníků z Malého Tokia proto oslovila s myšlenkou festivalu losangeleskou pobočku JACL (Liga japonsko-amerických občanů; Japanese American Citizens League), etnickou organizaci spojující nisei z celého západního pobřeží. Festival sponzorovaný issei a organizován nisei se měl stát prostředkem zlepšení ekonomické situace enklávy, vztahů obou generací, potlačení protijaponských nálad a skrze druhou generaci, schopnou komunikovat anglicky i japonsky, propagovat „rasovou harmonii a mezinárodní přátelství“. Hlavním heslem festivalu měl být biculturalismus.¹⁰⁵

Vedení JACL bylo složeno převážně z mužů starší druhé generace (narozených deset let před hlavním baby boorem nisei).¹⁰⁶ Byli to tedy zastánci amerických hodnot a životního stylu a na příslušníky první generace nahlíželi spíše negativně. Jejich hlavním zájmem byl společenský vzestup, ale protože se z rasových důvodů nemohli plně asimilovat, čímž byli s japonsko-americkou komunitou svázáni, měla být pro ně

---

¹⁰² MODEL, J. The Economy and Politics of Racial Accommodation: The Japanese of Los Angeles 1900-1942, University of Illinois Press, 1977, s. 94, ISBN 0252006224, 9780252006227

¹⁰³ KURASHIGE, Kindle location 365-379

¹⁰⁴ KURASHIGE, Kindle location 392

¹⁰⁵ KURASHIGE, Kindle location 415

¹⁰⁶ KURASHIGE, Kindle location 500

prostředkem vlastního sociální vzestupu socializace celé komunity a její prezentace před většinovou populací USA. Nisei Week se pro tento účel stal ideálním nástrojem, protože etnické oslavy byly vhodné k působení na hodnoty komunity.¹⁰⁷ Jinými slovy, festival se stal platformou, na níž byla ustavena nová japonsko-americká etnická identita spojující navzdory kulturním rozdílům první i druhou generaci. Před ním žádná jiná instituce s takovým zaměřením neexistovala.

Co se týká podoby festivalu, vedení už od začátku neplánovalo, že by Nisei Week replikoval přesnou podobu japonských tradic, plánovalo spíše akci podobnou neworleánskému Mardi Gras¹⁰⁸. Vliv na to měla prozápadní orientace vedení JACL, ale i fakt, že sami nisei už s japonskými tradicemi seznámeni většinou nebyli. Festival byl příležitostí pro zástupce druhé generace, aby se seznámili s tradicemi a kulturou svých předků, ale také příležitostí uvědomit si vlastní ekonomický i politický potenciál. První ročník festivalu v roce 1934 především ustavoval tradici novou - japonsko-americkou a etnickou identitu této skupiny jako takové.¹⁰⁹

Ekonomická funkce festivalu se neprojevovala jen reklamou na nákup výrobků issei působící skrze etnicitu na nisei, využívajíc hesla „Nakupuj v Malém Tokiu!“ . Vedení se snažilo obě generace propojit i zajišťováním pracovních příležitostí pro nisei v podnicích vlastněných issei. Cílem bylo začlenit druhou generaci do komunity a omezit jejich tendenci vytvářet si vlastní společenský prostor v rámci amerických hodnot a životního stylu, mimo bílou populaci i mimo první generaci.¹¹⁰

V rámci komunity však byly i názory oponující uzavírání komunity, zastávající spíše rozšiřování japonsko-americké obchodní aktivity i mimo enklávu. Jako vhodné se jevílo využít zájmu americké populace o japonskou kulturu skrze turismus, stejně jako to činily například čínské a mexické komunity v Los Angeles. Na potenciál, který skýтали bílí Američané zajímající se o etnické menšiny začalo vedení festivalu více reagovat až v roce 1936, kdy se součástí festivalu stala přehlídka tradičních japonských oděvů – kimon. Tradiční oděvy na japonských dívkách měly přilákat zájem převážně ze strany bílých žen. Etnikum tedy využilo již nedodržované tradice a použilo ji jako

---

¹⁰⁷ KURASHIGE, Kindle location 630

¹⁰⁸ Mardi Gras je festival vrcholící v období den před popeleční středou. Typický neworleánský Mardi Gras tvoří oslavy ve formě průvodů, bálů a pouličních tanců v kostýmech.

¹⁰⁹ KURASHIGE, Kindle location 647-653

¹¹⁰ KURASHIGE, Kindle location 853-8

lákadlo pro turismus. Význam turistické funkce festivalu byl patrný například z propagačních letáků zaměřených na většinovou populaci, které Malé Tokio prezentovaly jako ideální turistickou destinaci, a využíval stereotypních etnických prvků.¹¹¹

Stejně jako výše zmíněné etnikum Ainu ve studii Katariny Sjöberg¹¹² i japonští Američané začali využívat prvky své původní kultury, již nejen jako výraz kulturní příslušnosti ve své původní formě a významu, ale nově jako prostředek ekonomického zisku skrze turismus.

Kromě ekonomické funkce byl festival především prostorem spojení obou generací prostřednictvím kulturní akce. Hlavním prostředkem se stal lidový tanec – ondo (音頭). Vedoucími postavami, které se na této součásti oslav podílely, byly zástupkyně kibe Mori Jošiko a Nagano Čie, které obě studovaly tanec v Japonsku. Mori svůj zájem soustředila výhradně na kulturu Japonska, a proto ve svých choreografiích kladla důraz na tradiční formu a hodnoty onda, které mělo učit japonskou eleganci a respekt amerikanizovaným nisei.¹¹³ Nagano Čie stála za programem vzdávajícím hold těžkým začátkům issei, avšak ta narozdíl od Mori neváhala formu tance pro americké Japonce zjednodušovat.

Kromě tanců festival představoval divákům i historii, a to ve formě přehlídek dobových kostýmů z japonské historie. Důraz byl kladen i na issei a jejich příchod do USA a jejich zkušenosti, a to ve formě Pioneer Night, kde nisei vzdávali hold svým rodičům a jejich generaci. Vyzvihována byla jejich vytrvalost a trpělivost budovat svůj americký sen. I zde se tedy projevoval proamerický postoj v etablování japonsko-americké identity, tak jak jí vidělo vedení festivalu. Tento přístup se však setkával i s kritikou zevnitř komunity. Například levicová média vystupovala proti přehlížení dělnické třídy v rámci japonsko-americké komunity i rasismu, kterému bylo celé etnikum vystaveno.¹¹⁴

Co se týče genderové problematiky, Nisei Week sice dal ženám příležitost

---

¹¹¹ KURASHIGE, Kindle location 692-727

¹¹² SJÖBERG K., *The Return of the Ainu: Cultural Mobilization and the Practice of Ethnicity in Japan*, Psychology Press, 1993, ISBN 3718654016, 9783718654017

¹¹³ KURASHIGE, Kindle location 735

¹¹⁴ KURASHIGE, Kindle location 752-766

angažovat se ve společenském životě (jako organizátorky tanců ondo nebo účastnice soutěže krásy), ale jen do určité míry. Ač byl jejich podíl v komunitě znatelný, na rozhodování neměly ženy velký vliv, což odráželo typicky japonské rozdělení rolí obou pohlaví – tedy žen jako uči no koto a mužů jako soto no koto. Na jednu stranu tedy vedení festivalu japonsko-americkou identitu přibližovalo americkým hodnotám, avšak například v případě genderového rozdělení zachovávalo původní tradice.¹¹⁵

Tento fakt byl znatelný na roli královny Nisei Weeku. Výherkyně soutěže krásy se ve jménu biculturalismu měla stát prostředníkem mezi oběma generacemi japonských Američanů a bílé populace, ve skutečnosti však byla její role pasivní a spíše reprezentativní. Ideální královna Nisei Weeku 1938 měla být kombinací „tichého japonského šarmu“ a „živosti americké dívky“. Deník Rafu Shimpō například popsal ideální královnu jako dívku, co „umí nosit kimono a chodit v zóri, a zároveň vypadá skvěle v bílé róbě“ západního stylu. Soutěžící se vzdělávaly jak v tradičních japonských dovednostech – například hra na koto, japonský jazyk, ale zároveň i v americké etiketě. Jak však Kurašige připomíná, do volby královny krásy se promítaly i nejistoty japonských Američanů. Řada reakcí brojila proti jakémukoli přizpůsobování se americkému vzoru jako je barvení vlasů a podobně.¹¹⁶

I tyto trendy ukazovaly, že vedení využívalo festival jako důkaz amerikanizace a asimilace japonsko-americké komunity.¹¹⁷ Nisei Week měl i velký politický potenciál ve formě etnického bloku voličů japonských Američanů druhé generace, a protože pro organizátory JACL americké občanství neznamenovalo jen práva, ale i občanské povinnosti, podněcovali nisei, aby se aktivně účastnili občanského života. To mělo prokázat, že jsou japonští Američané s bílou populací rovnocenní a odhodlaní s ní spolupracovat.

Festival se stal také příležitostí uctít nejvyšší zástupce města Los Angeles, například ve slavnostním průvodu, kde už od roku 1936 vystupovali jak zástupci etnické komunity, tak i starosta Los Angeles doprovázený královnou Nisei Weeku.¹¹⁸ Od téhož roku se součástí oslav stalo také představení valčíku, španělských tanců, současná hudba nebo i nisei ženský sbor.¹¹⁹

---

¹¹⁵ KURASHIGE, Kindle location 819-833

¹¹⁶ KURASHIGE, Kindle location 791-823

¹¹⁷ KURASHIGE, Kindle location 837

¹¹⁸ KURASHIGE, Kindle location 922-6

¹¹⁹ KURASHIGE, Kindle location 845

S narůstajícím napětím a blížící se válkou ve druhé generaci rostl strach. Ani zástupci JACL se svým prozápadním přístupem totiž nestáli o přerušení styků s Japonskem a se svými rodiči, kteří se radovali z vojenských úspěchů své domovské země. Issei dokonce podněcovali JACL, aby působili na americkou populaci, která v čínsko-japonském konfliktu z roku 1937 přála čínské straně. Stupňování napětí vztahů mezi USA a Japonskem však nakonec vyústilo ve sjednocení celé japonsko-americké komunity v proamerický přístup a festival Nisei Week se měl stát prostředkem, jak o tom americkou veřejnost přesvědčit. Z toho důvodu v posledních ročnících Nisei Week před válkou bylo zaměření na biculturalismus nahrazeno prezentováním loajality k USA.¹²⁰

Změna přístupu byla patrná především na reklamním letáku festivalu, kde japonskou tematiku nahradili skauti a mažoretky, velká americká vlajka v rukou japonsko-americké mládeže a i fotografie soutěžících o královnu festivalu kolem repliky sochy svobody s nápisem „Amerika je náš domov“.¹²¹ Proamerickost se odrazila i na oděvech - japonské hedvábí bylo nahrazeno bavlnou a přestala se nosit i kimona.¹²²

Festival měl podporu vedení Los Angeles, propagován byl i deníkem LA Times a za komunitou stál i agent Kenneth Ringle, jež měl ručit za důvěryhodnost japonsko-amerického etnika.¹²³ Nic z toho však narůstání protijaponských nálad nezastavilo. Útok na Pearl Harbor, vypuknutí války a internace japonských Američanů do táborů pak tradici festivalu přerušila.

3.3.2 Poválečný vývoj

Po skončení druhé světové války doznala japonsko-americká komunita na celém území Spojených států značné změny. Velký vliv měly především dva jevy spojené s postupující globalizací světa. Jednalo se o celoamerické hnutí za rovnost na základě etnicity a ekonomická expanze Japonska. Oba jevy pak lze pozorovat i na festivalu Nisei Week, jež nadále zrcadlil proměnu losangeleské komunity japonských Američanů.

---

¹²⁰ KURASHIGE, Kindle location 960

¹²¹ KURASHIGE, Kindle location 975

¹²² KURASHIGE, Kindle location 968

¹²³ KURASHIGE, Kindle location 993

Především tedy ukazuje klesající význam enklávy Malého Tokia pro japonské Američany starších generací a jeho postupnou přeměnu na centrum americko-japonských styků.

První poválečný ročník festivalu Nisei Week se konal v srpnu 1949. S myšlenkou k jeho obnovení přišli stejně jako ve 30. letech zástupci japonsko-amerických obchodníků. Cílem festivalu bylo tentokrát ulehčit strádání a pomoci obnovování komunity po internaci. Poválečný Nisei Week tedy odrážel změny v japonsko-americké komunitě na pozadí boje o náhrady za internaci a rovná občanská práva a změnu pohledu na toto etnikum ze strany většinové populace. Na přístupu k japonským Američanům v americké společnosti se odrazila i americká zahraniční politika. USA za studené války vystupovalo ve jménu jednoty proti komunismu a bílá populace začala vnímat japonské Američany jako partnery. V souladu s tím se i japonští Američané začali integrovat do bílé Ameriky.¹²⁴

Ekonomická funkce festivalu ztrácela na významu, protože rasová omezení se snižovala a většina japonských Američanů už se nemusela spoléhat na enklávu. Spolu s ekonomickým vzestupem japonských Američanů se zvyšoval i rozpočet festivalu. Stejně tak se oslabila i funkce politická. Zato získala převahu složka zdůrazňující integraci do většinové populace. Japonští Američané přestali na rozdíl od předválečného období prosazovat etnickou identitu skupiny. Integraci se však stále rozumělo začlenění do americké společnosti bez přerušení vazeb k Japonsku. Vedení komunity mělo za cíl udržovat novou generaci, sansei, na hranici mezi tavicím kotlem a praxí etnického pluralismu.¹²⁵

Co se týká jednotlivých částí festivalu, ty více méně replikovaly podobu posledního ročníku z roku 1941. Tancovalo se tedy ondo a volena byla i královna festivalu. K jistým změnám, které odrážely změnu etnické identity japonských Američanů však také došlo. Důraz na americkost nahradila úcta k vlastní japonsko-americké historii a identitě. Tento fakt byl zřetelný na nahrazení skautů za veterány druhé generace v čele slavnostního průvodu. Právě vojáci nisei se stali symbolem integrace, protože k ní významným podílem přispěli.¹²⁶

---

¹²⁴ KURASHIGE, Kindle location 1567-1659

¹²⁵ KURASHIGE, Kindle location 1580-5

¹²⁶ KURASHIGE, Kindle location 1594

Jak už bylo zmíněno výše, Nisei Week se stal zrcadlem přeměny role Malého Tokia. Zpočátku byl festival ziskovým a vedení dokonce plánovalo využít finance na stavbu komunitního atletického centra. Než se však podařilo překonat problémy s prostory, v půli 50. let už Nisei Week přestal být výdělečným podnikem. To jen svědčilo o skutečnost, že Malé Tokio už přestalo být centrem ekonomiky etnické komunity. Vedení se stalo terčem kritiky, vyčítalo se mu, že festival jen vydělává peníze na zachování vlastní existence a ztrácí povahu kulturního prostředníka i funkci podpory místní ekonomiky. „Decentralizace“ se projevila i na volbě královny, jejíž propojení s místními obchody bylo zrušeno. Prostorové rozšíření soutěže znamenalo i změnu toho, koho královna reprezentovala. Po skončení internace se totiž většina japonsko-americké komunity přestěhovala mimo enklávu a „jejich životy už se netočily jen okolo Malého Tokia“.¹²⁷ Vznikaly také komunity další – například Gardena v jihozápadní části Los Angeles nebo oblast Crenshaw, které Malé Tokio nahrazovaly jako místa s největší koncentrací japonských Američanů v jižní Kalifornii. Oblast Crenshaw si dokonce v 1960 vytvořila vlastní Orientální festival kultury, který Nisei Weeku začal konkurovat.¹²⁸

V polovině 50. let vedení Nisei Weeku přešlo z JACL na více organizací druhogeneračních japonských Američanů, z nichž dvě byly asociace veteránů. Ti se o pozici v čele komunity zasloužili sponzorováním mládežnických programů a společenských akcí a snižováním protijaponských nálad, k čemuž využívali svého statusu válečných hrdinů. Nově se do rozhodování o formě festivalu zapojily i japonsko-americké ženy. Snaha o integraci se tedy odrážela i ve vedení, které sjednocovalo množství komunitních organizací. Zachování japonsko-americké identity, i když už ve formě integrované komunity ve většinové společnosti, ale nadále zůstalo cílem festivalu.¹²⁹

S novou „filozofií“ festivalu došlo i ke změně vnímání první generace a jejího prezentování. V roce 1954 už nebyli při Pioneer Night oslavováni všichni issei, nýbrž jen ti úspěšní. Zatímco před válkou v období hospodářské deprese byli vyzdvihováni jako lidé schopní úspěšně překonávat obtíže osudu, v nové poválečné době v

---

¹²⁷ Kurashige, Kindle location 1702

¹²⁸ Kurashige, Kindle location 1708

¹²⁹ Kurashige, Kindle location 1758-1797

ekonomicky stabilním období byli prezentováni jako symbol ekonomického vzestupu a touhy po lepším společenském statusu.¹³⁰

Změnila se i soutěž královny festivalu, která se díky zrušení vazeb na místní obchody začala velice přibližovat podobě amerických soutěží. Korunovační obřad se odehrával v nejvyhlášenějších budovách v Los Angeles a porota byla i řád Američanů nejaponského původu. Účast první japonské Američanky na Miss Universe znamenala zlom pro vnímání vlastní rasy. S tím přišel i odkon od hodnocení krásy jen na základě etnicity. Od soutěžících se neočekávala směsice západních a východních znaků a nošení kimona se stalo spíše symbolem původu. Diskuze se vedla i o ideálním vzhledu a s kritikou se setkaly i zprávy o plastické operaci japonsko-americké Miss Universe.¹³¹

Nisei Week se stal také prostorem, kde se projevovaly problémy mladé třetí generace. Ke konci 50. let se i na festivalu objevovaly skupiny, které fyzicky ohrožovaly ostatní účastníky. Vina byla přikládána jak faktu, že se třetí generace často stýkala s etnickými skupinami pocházejícími z ekonomicky, vzdělanostně a společensky z horších poměrů, ale také přístupu generace jejich rodičů k výchově. Obecně se u vysoce asimilovaných sansei objevovaly pocity méněcennosti vůči bílé populaci.

Podle sociologického výzkumu Genea N. Levina a Colberta Rhodese¹³² byla v polovině 60. let třetina japonských Američanů vysoce asimilovaná. Ale ve chvíli, kdy se Nisei Week zdál být už jen prázdnou akcí pro pokračování japonsko-americké kulturní tradice sponzorovanou z části vedením Los Angeles a městskými institucemi, se zájem o japonskou kulturu v USA začal zvyšovat. Přitažlivost japonských výrobků a kultury se pro americkou populaci zvýšila i díky vojákům nasazeným v okupovaném Japonsku a vedení festivalu se rozhodlo na tento jev reagovat. Pro festival to znamenalo návrat k biculturalismu, ke zdůrazňování japonských tradic. Řada příslušníků druhé generace s sebou stále nesla negativní postoj k japonské kultuře, ale i ten se postupně snižoval.

Festival odrážel i stoupající ekonomickou pozici Japonska ve světě. V 1959 byly hlavní atrakcí slavnostního průvodu vozy značky Toyota a o šest let později hodnostáři festivalu přijížděli místo na autech americké provenience na japonských Datsunech.

---

¹³⁰ KURASHIGE, Kindle location 1883

¹³¹ KURASHIGE, Kindle location 1919

¹³² LEVINE, Gene N. RHODES, Colbert. The Japanese American community : a three-generation study, New York, N.Y. : Praeger, 1981, ISBN 0030556910, 027590668X

Japonské firmy začaly sponzorovat jednotlivé součásti festivalu. K oslavám byly přidány i nové japonské tradice. Festival začal být zahajován šintó ceremonií s mikoši, které mladíci odění do japonských oděvů nesli ulicemi Malého Tokia. Vzhledem k povaze festivalu náboženská složka samozřejmě zaostávala za funkcí spektaklu, ale Nisei Week oživovala a pomohla v očích americké populace oprostít šintó od jeho válečné historie.¹³³

Rok 1964 byl zlomem pro sponzorování festivalu. Do té pokrývaly převážně místní obchody, avšak po 1964 těžiště přešlo na japonské firmy a jejich podíl dále rostl. Souběžně s tím se měnila i podoba festivalu. Soustředění na japonskou kulturu a obchody se zvyšovalo, u soutěžících královn festivalu se kladl větší důraz na japonský styl. I tiskové zprávy byly většinou v japonštině. Tento trend se sice stal terčem kritiky japonsko-amerických médií. Ta však už neměla vliv na to, že se Malé Tokio se stalo novým centrem japonské kultury jižní Kalifornie a festival se stal médiem „kulturní diplomacie“.¹³⁴

Festival znovu získal i politickou a diplomatickou funkci. Vedení zvalo politické zástupce a plnilo roli prostředníka mezi japonskou a americkou stranou. Projevovalo se to například na nově zařazeném představení, které shrnovalo historii japonsko-amerických vztahů a vzdávalo čest prvním japonským imigrantům a vojákům druhé generace – především 442. batalionu¹³⁵. Funkce prostředníka obou kultur nabyla na významu v 60. letech, kdy se maršály slavnostního průvodu začali stávat japonští hodnostáři, obchodníci a celebrity - například nagojský starosta (Nagoja jako taková se stala sesterským městem Los Angeles) nebo herečka Miiko Taka.¹³⁶

Jednou z velkých změn v japonsko-americké komunitě, jež se na festivalu odrazila, byl nový přístup k etnicitě jako takové. Došlo k němu v důsledku etnických hnutí v USA. Zlomovým rokem se stal rok 1965, který měl být oslavou 25. výročí festivalu, ale byl 4 dny před zahájením zrušen kvůli nejvážnějšímu rasovému konfliktu

---

¹³³ KURASHIGE, Kindle location 1801 - 1827

¹³⁴ KURASHIGE, Kindle location 1885

¹³⁵ 442. batalion byla jednotka americké armády tvořená výhradně z Američanů japonského původu. Za druhé světové války se její členové účastnili řady bojů na evropském území – například v jižní Francii, Itálii a Německu. Je známá jako nejocenenější jednotka v historii americké armády – získala 8 prezidentských citací a 21 členů bylo oceněno medailí cti.

¹³⁶ KURASHIGE, Kindle location 1845

poválečné historie, takzvaným Wattským nepokojům¹³⁷. V této době se v americkém povědomí dostal do popředí rozdíl mezi úspěšnou etnickou skupinou japonských Američanů a Američanů afrického původu. Tento rozdíl stál také za vznikem stereotypu, který japonsko-americkou (respektive asijsko-americkou) komunitu stavěl do pozice modelového etnika.

V roce 1972 jako poslední součást slavnostního průvodu vystoupila skupina středoškoláků na počest severovietnamského vlastence a veřejně vystoupila proti americkému prezidentu Nixonovi. Reakce vedení komunity, nisei i samých sansei na radikalismus japonsko-americké mládeže byla vesměs negativní. V japonsko-americké komunitě totiž byly zakořeněny postoje bílé populace násaté při asimilaci, takže ačkoli se sami od většinové populace barvou kůže lišili, afroamerickou populaci rasově odsuzovali. Integrovanější nisei a sansei však spíše se sociálními protesty sympatizovali, a dokonce vznikla i součást JACL, která podporovala práva černých obyvatel.¹³⁸

K těm nisei a sansei, kteří afro-americký boj za rovná práva podporovali, se sama komunita nestavěla příliš pozitivně, avšak jak Kurašige uvádí, byli to právě oni, kdo se podíleli na dalším posunu ve vnímání japonsko-americké identity. Festival Nisei Week sám myšlenky kosmopolitanismu absorboval, přeměnil je do podoby kulturního pluralismu, a postupně se celá japonsko-americká komunita přidala k hnutí za etnické obrození, i když už v jiné formě.¹³⁹

Ze strany hnutí za etnické obrození se ozývala kritika i vůči formě, jakou se festival prezentoval. Protestující se soustředili především na soutěž krásy a fakt, že porota byla nejaponského původu. Dále se jim nelíbilo propagování 442. batalionu na úkor těch japonských Američanů, kteří se z důvodů krize etnické identity a loajality odmítli přidat k americké armádě.¹⁴⁰

Asijsko-americké hnutí sice prohlašovalo rovnost, ale například genderové rozdělení zachovávalo. V tomto duchu ženské aktivistky kritizovaly i celý koncept volby královny krásy, jež ženy redukoval na zboží, a také skutečnost, že byly hodnoceny

---

¹³⁷ Jako Wattske nepokoje jsou označována rasově motivovaná vzpoura z 11. 8. 1965 s centrem v losangeleské čtvrti Watts, která započala čtyřleté období sérií bouří za práva černých obyvatel po území Spojených států. (TINDALL, George B. SHI, David E., *Dějiny Spojených států Amerických*, Lidové noviny, 1996, s. 702)

¹³⁸ KURASHIGE, Kindle location 2019-2129

¹³⁹ KURASHIGE, Kindle location 2001

¹⁴⁰ KURASHIGE, Kindle location 2147-2151

na základě „bílého standardu krásy“.¹⁴¹ O pozitivích a negativích volby královny krásy probíhaly i další diskuze. Negativní postoje přicházely především ze strany organizace Women's Concerns Committee, části JACL, která celý koncept volby královny krásy hodnotila jako příklad sexismu a mužské nadvlády uvnitř komunity. Opačné argumenty naopak vyzdvihovaly funkci soutěže pro pozitivní vnímání etnické krásy příslušnic japonsko-americké komunity nebo prostředku, jak se poučit o vlastním původu. Nicméně i v 70. letech se opakovala diskuze o kontroverzní promenádě a udávání měr soutěžících. Situace se ve prospěch rovnosti pohlaví začala obracet až koncem 70. let, kdy se do vedení soutěže začaly více dostávat i ženy.

V 70. letech se aktuální stala problematika smíšených manželství a mezirasových kříženců. Obecně byly japonské ženy, které se provdaly za muže jiné rasy, odsuzovány a japonsko-americké organizace na západním pobřeží je ignorovaly. V rámci festivalu se tento problém odrážel právě na soutěžích krásy. Vítezství první hapa¹⁴² jako královny festivalu, Elisy Akemi Cuthbert, v roce 1974 jen potvrdilo trend posledních let, kdy se kříženci dostávali více do popředí v soutěži. Tento trend se setkával i z kritikou, která zastávala názor, že „bílá část“ zvýhodňuje eurasijské dívky oproti čistokrevným soutěžícím. Argumentem kritiky bylo disproporční zastoupení¹⁴³ hapa v soutěži, což jen potvrzovalo pocity méněcennosti japonských Američanů vůči většinové populaci. Komunita se díky této problematice dopracovala ke kosmopolitismu, který propagovalo už asijsko-americké hnutí. Vyskytli se však i tací, co se hapů a jejich práva náležet k japonsko-americké komunitě zastávali. I ze strany WCC přicházela kritika podmínek pro účast na soutěži, kdy soutěžící musela mít alespoň jednoho rodiče čistého Japonce, bez ohledu na její znalost japonského jazyka či kultury. Co se týká kříženců ostatních ras, soutěžící smíšeného asijského původu se s kritikou neselekávaly a míšenci asijského a afrického původu se do soutěže ani nikdy nedostaly. Od 70. let se tedy důraz na etnicitu v soutěži stával silnějším a silnějším.¹⁴⁴

Efekt protestů a reakce většinové komunity na globální proudy antikolonialismu, pan-etnicity, rasové politiky a feminismu se dostavil později. V 80. letech už tyto myšlenky začaly konkurovat ortodoxní integraci do bílé populace, i když

---

¹⁴¹ KURASHIGE, Kindle location 2169

¹⁴² Hapa je výraz označující Eurasijce. Tento název vznikl z havajského termínu hapa haole, tedy polobílý.

¹⁴³ Nejkontroverznějším ročníkem byl 1982, kdy královna festivalu a další 3 z celkem 9 účastnic byly euroasijského původu.

¹⁴⁴ KURASHIGE, Kindle location 2325-2430

forma jejich uvedení do praxe v rámci akcí na festivalu se od původního hnutí lišila. Jak uvádí Kurašige, už v 90. letech v porotě soutěže královny festivalu byla opět většina z řad japonských Američanů. Změnil se i přístup k ostatním etnickým skupinám, asijským, ale i latinům a afroameričanům, které byly k účasti na festivalu nově zvány.¹⁴⁵

Rostoucí vliv zahraničních Japonců na dění v Los Angeles, zapříčiněný expanzí japonských firem do Spojených států i rostoucím počtem studentů a turistů, způsobil napětí mezi japonsko-americkou populací a jejich zámořskými „příbuznými.“

Festival se stal jednou z platforem, kde se tento konflikt projevil. Situace kulminovala v roce 1974, kdy došlo k otevřené diskuzi o změně názvu festivalu. Argumentem pro změnu na Japonský festival bylo, že původní název Nisei Week nezahrnoval další generace a skupiny mimo komunitu. Diskuze o názvu festivalu byla však jen odrazem většího problému – rozdílných názorů na osud celého Malého Tokia. Na jedné straně stáli ti, kdo chtěli jeho přistěhovalecký původ, na straně druhé pak zahraniční japonské firmy, které se velkou měrou podílely na modernizaci celé enklávy. Mezi ně pak patřila i nová vlna migrantů, tedy šin-issei, která enklávu Malého Tokia začala přizpůsobovat pro vlastní potřeby. Tento rozkol symbolizuje výrok žurnalisty druhé generace George Jošinagy: „Nemůžeme ovládat velké peníze z Japonska. Nepomáhejme jim však sebrat nám naši identitu.“¹⁴⁶ Tento příklad jasně ukazuje výše zmíněný negativní, vymezující se přístup nikkei k Japoncům, způsobený rozdíly ve zkušenostech, kulturních vzorcích a tedy i pocity kulturního a ekonomického ohrožení.

Už na začátku 60. let se vedení Malého Tokia rozhodlo řešit upadající ekonomickou a sociální situaci a na jejich plány rekonstrukce centra reagovaly i japonské firmy, které chtěly rozšířit svou působnost i na Spojené státy. Fakt, že v polovině 70. let byla nově vzniklá obchodní centra zaměřená na japonsky mluvící zákazníky, však rozdmýchala hnutí za zachování japonsko-americké tradice a kultury. Mezi japonsky mluvící zákazníky i zaměstnance patřila především skupina šin-issei, kteří už roce 1980 představovali 22% japonsko-americké populace v oblasti Los Angeles.¹⁴⁷ Rostl obchod mezi USA a Japonskem i počet japonských studentů, v roce

---

¹⁴⁵ KURASHIGE, Kindle location 2183

¹⁴⁶ KURASHIGE, Kindle location 2436

¹⁴⁷ KURASHIGE, Kindle location 2489

1982 byl největší podíl turistů v USA právě z Japonska, a proto vedení Los Angeles podpořilo rozvoj Malého Tokia jako centra kontaktu obou států. Rozvoj měl kromě zakládání poboček japonských firem zahrnovat i přilákání japonských Američanů zpět do enklávy, díky čemuž došlo i k založení Japanese American Cultural and Community Center. Praxe však ukázala rozkol v zájmech zahraničních investorů a japonsko-americké komunity. Důkazem bylo i složení zákazníků velkého obchodního centra Matsuzakaya, kde většinu tvořili zámořští Japonci a neasijsí Američané.¹⁴⁸

I festival v duchu pluralismu uvítal japonské sponzory a utvrdil svou pozici jako „mostu mezi východem a západem“. Vedení Nisei Weeku se snažilo přilákat návštěvníky i z řad zámořských Japonců a už od 50. let zde uplatňovala snaha spojit obchodní i etnické zájmy. Vliv investorů se projevoval nejen tím, že se jejich zástupci stávali oslavenci festivalu, ale projevoval se i na podobě soutěže krásy a průvodu. Japonští sponzoři pokrývali většinu nákladů a poskytovaly ceny pro výherce už v 70. letech. Takto se dostávali zástupci japonské strany do poroty soutěže a nastával příklon spíše k tradičním japonským hodnotám. S tím se zvyšoval i počet akcí zaměřených na japonskou kulturu, jako například na ikebanu, kaligrafii a podobně. Skutečnost, že tento trend postupně zesiloval, dokazuje i forma letáku festivalu z 90. let, který už je jasně namířen na zahraniční Japonce, a to jak tématicky, tak i zahrnutím japonského překladu. Leták jen symbolizuje přechod priorit festivalu z komunity na mezinárodní obchod.¹⁴⁹

O negativní reakci na tuto změnu ze strany japonských Američanů starších generací svědčí další výrok Jošinagy: „Nejsme Japonci. To není moje kultura. Jsem Američan.“¹⁵⁰ Pocity ohrožení ze strany příslušníků starší vlny japonské migrace nezabránil ani společný původ.

K festivalu se však vázaly i smířlivější postoje, například novinářka a členka vedení komunity Kacumi Kunisugu sice kritizovala komerčnost festivalu a odcizenost komunitě, nicméně oceňovala i fakt, že přispíval k hlubšímu poznání jejích kulturních kořenů.¹⁵¹ Kritika přicházela i ze strany sansei a asijsko-amerického hnutí, které na festival v roce 1974 vyšlo s transparentem „Braňte Malé Tokio“ a vystupovalo proti komercializaci na úkor propagování japonsko-americké tradice.¹⁵²

---

¹⁴⁸ KURASHIGE, Kindle location 2529

¹⁴⁹ KURASHIGE, Kindle location 2531-2556

¹⁵⁰ KURASHIGE, Kindle location 2597

¹⁵¹ KURASHIGE, Kindle location 2619

¹⁵² KURASHIGE, Kindle location 2668

V 80. a 90. letech byla japonsko-americká komunita dále konfrontována s vnějšími silami, které omezovaly její působnost. Jošinaga například zpochybňoval budoucnost komunity a vliv festivalu na jejich další existenci. Kritizoval vedení festivalu za postupné odcizování komunity, ale i samotnou komunitu, tedy přesněji mladší generace a jejich neochotu k dobrovolnické činnosti. Mladší generace opravdu ve více než 50 procentech uzavírala manželství mimo etnickou skupinu a obecně slabší vazby ke komunitě a původní kultuře.

Zahraniční firmy začaly měnit svůj přístup až v druhé polovině 80. let, a to především v důsledku událostí v Japonsku. S cílem snižovat protijaponské nálady začaly společnosti měnit zaměření svých investic ve prospěch japonsko-americké komunity, její kultury a historie, jakožto mostu mezi oběma národy. Přispívaly na akce týkající se japonsko-americké historie i její propagace na festivalu Nisei Week, například vyzdvihováním veteránů z řad nisei a jejich role v budování japonsko-americké identity. Velkým mezníkem pro komunitu se pak stalo i založení Muzea japonských Američanů v roce 1984.¹⁵³

Festivaly samozřejmě idealizují realitu, vynechávají „nehodící se“ nedokonalosti a bývají „ve své podstatě politickými akty“.¹⁵⁴ Jak to odráží i Nisei Week, japonsko-americká komunita své původní etnické tradice zachovávala, opouštěla, ale především pozměňovala tak, aby získala lepší status a uznání většinové společnosti. A byla to právě touha po úspěchu, která ovlivňovala způsob a míru, jakou svou identitu a zvyky japonští Američané předělávali.¹⁵⁵

Enkláva Malého Tokia se stala zrcadlem přeměny japonsko-americké komunity a rozdílů mezi oběma vlnami japonské imigrace do Spojených států. Stala se platformou a prostředkem ekonomického vzestupu prvních přistěhovalců, místem ustavení japonsko-americké identity, která se snažila spojit první i druhou generace navzdory kulturním rozdílům a která pomohla japonsko-americké komunitě dosáhnout i společenské asimilace. I když už pro starší generace nemá existenční význam, v současnosti se její instituce přeměňují pro potřeby nové vlny Japonců stěhujících se do USA za prací či studiem. Malé Tokio je i dnes především mostem mezi kulturou japonskou a americkou.

---

¹⁵³ KURASHIGE, Kindle location 2708 - 2735

¹⁵⁴ KURASHIGE, Kindle location 2785

¹⁵⁵ KURASHIGE, Kindle location 207

4. Závěr

Jak jsem již napsala v úvodu, cílem této práce je zhodnotit, do jaké míry a v jaké podobě si japonští přistěhovalci do Spojených států amerických uchovávají svou původní kulturní identitu a jakým způsobem u nich dochází k postupné adaptaci na kulturu přijímající země, a ověřit hypotézu, že působením faktorů, jako je politické a ekonomické klima se míra i forma adaptace přistěhovalců mění.

Největším rozdílem mezi první generací a novými migranty šin-issei, který se odráží na intenzitě toho, s jakou vnímají svou japonskou identitu, je míra „otevřenosti“ světa a politická a ekonomická situace.

První generace přistěhovalců do USA měla velmi malou možnost komunikovat se svou původní zemí a jejich pracovní pobyt měl poměrně velkou šanci stát se pobytem trvalým. I když jednotlivé generace vykazovaly velkou míru kulturních odlišností nejen v jazyce, ale i v míře adaptace na americké hodnoty, byly z důvodu rasové odlišnosti, tedy rysů odolných vůči entropii v očích většinové populace Spojených států, spojeny do jedné etnické skupiny. Tato skutečnost pak vedla k vytvoření jedné etnické identity, kterou se chtěla skupina vůči americké populaci vymezit a jejím prostřednictvím pak dosáhnout lepších životních podmínek.

Do tohoto procesu však zasahovaly historické události a politické změny ve vztazích mezi USA a Japonskem, zejména druhá světová válka. Na tvorbě společné japonsko-americké identity se převážně podílela generace druhá, která již s původními japonskými tradicemi seznámena téměř nebyla. Proto lze na formě, jakou japonští Američané využívali japonskou složku svého původu, vidět, jak funkci jistých prvků původní kultury měnili za cílem ekonomického a společenského pozvednutí etnické komunity, alespoň v rámci možností, které jim politická situace dovoľovala. V předválečném období hrála etnicita v každodenním životě japonských Američanů významnou roli.

Velká změna ve vnímání vlastní identity nastala pro japonské Američany po druhé světové válce. Postupné zlepšování pozice Japonska ve světě, snižování rasových omezení, etnická hnutí za rovnost, skutečnost, že rysy odolné vůči entropii a etnicita přestávaly hrát omezující roli v každodenním životě, umožnily japonským Američanům první, druhé a třetí generace, kteří již asimilováni byli, vymanit se z enklávy. Etnické

organizace pak přenesly svou pozornost na snahy o zrovnoprávnění komunity vůči většinové populaci a vyrovnání za internaci.

Postupující globalizace a rozšiřování ekonomické působnosti Japonska do USA však neslo novou vlnu migrace, a ta začala využívat starou enklávu pro vlastní účely jako platformu pro svou působnost. Ve chvíli, kdy byla enkláva Malého Tokia na pokraji úpadku, získalo Los Angeles díky ekonomické expanzi, zvyšujícímu se turismu a počtu zahraničních japonských studentů novou roli komunikačního uzlu mezi oběma kulturami. Japonské investice a působení na místní tradiční japonsko-americké instituce, jako byl například i festival Nisei Week, který stál za prvním ustavením japonsko-americké identity, pak vzbudily u japonských Američanů starších generací smíšenou až negativní reakci. Obávali se „ohrožení“ ze strany investorů a jejich zájmů. Jejich kritika se týkala formy festivalu, který čím dál více odrážel nikoli identitu japonsko-americkou, nýbrž složku japonskou.

Generaci šin-issei, díky dnešní podobě kulturního toku, tedy podob etnoprostoru a technologického prostoru, v dnešním globalizovaném světě nic v kontaktu se svou původní zemí nebrání. Na rozdíl od issei příslušníci nové vlny migrace nejsou nuceni se vzdávat japonské složky své identity, pokud sami nechtějí. V USA budují japonské školy pro své děti, nakupují v japonských obchodech a i původní japonsko-americké instituce v tradičních enklávách jim přizpůsobují své služby.¹⁵⁶

Stejně tak i zástupci nejmladší generace japonských Američanů (jonsei, gosei, šin-nisei) mohou těžit z možností globalizovaného světa. Ač sami vyrůstají jako Američané a jejich původ nemusí téměř vůbec ovlivňovat jejich každodenní život, je jim díky rozvoji technologií a celkovému propojení světa umožněno mnohem snáze dostat se k reáliím kultury jejich předků – i když to pro ně třeba bude už jen koníček.

Globalizace, propojení trhů, technologický pokrok a politické klima v přístupu k etnicitě však již novou vlnu imigrantů nenutí, aby se plně asimilovala. Mohou se rozhodovat sami. Celý koncept kulturní identity přestává být existenčně důležitý, stává se osobní volbou jedince, předmětem osobní preference. Závaznou se stává právní

---

¹⁵⁶ Jako příklad mohu uvést antropologicko-geografický výzkum *Identities and Urban Social Spaces in Little Tokyo, Los Angeles: Japanese Americans in Two Ethno-Spiritual Communities* od Johna M. Smitha pojednávající o změnách náboženských institucí právě v Malém Tokiu. Ten ukazuje na dvou nejstarších institucích japonských-američanů – šin-buddhistickém chrámu a protestantském kostele, jak je vedení nuceno reagovat na změnu charakteru japonsko-americké komunity.

příslušnost k národu, ale samotná kulturní složka identity nemusí mít vliv na každodenní život jedince ani skupiny.

Každopádně ale můžeme konstatovat, že ve srovnání s jinými etnickými skupinami, například afro-americkými, které se stejně jako japonští Američané rasově liší od většinové populace, zvýhodnění právě typicky japonskými vlastnostmi – a to skupinovou orientací a schopností adaptovat cizí kulturní prvky.

Na začátku této práce jsem uvedla hypotézu, že se s postupným uvolňováním hranic a technologickým pokrokem mění povaha adaptace přistěhovalců. Za předpokladu, že státy budou reagovat na rostoucí imigraci důrazem na inkluzivitu, se dá očekávat trend, kdy etnická identita bude zaujímat čím dál menší existenční význam v každodenním životě jedince. Žádná kultura však není neměnná a japonsko-americká komunita dokazuje, že jisté specifické kulturní vzorce mohou ovlivnit, jak rychle se menšina přizpůsobí novým podmínkám a kam se v nové společnosti zařadí.

Seznam použité literatury

Knižní monografie a sborníky:

- ALGAN, Yann. BISIN, Alberto. VERDIER, Thierry. Perspectives on Cultural Integration of Immigrants: An Introduction. In: *Cultural Integration of Immigrants in Europe*. Oxford: Oxford University Press, 2012. ISBN 978-0-19-966009-4

- ERIKSEN, Thomas Hylland. Sociální a kulturní antropologie. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-465-6 (váz.)

- FRIEDMAN Jonathan. Cultural Identity and Global Process, London: Sage 1994. ISBN 0-8039-8637-8

- KURASHIGE, Lon. Japanese American Celebration and Conflict: a history of ethnic identity and festival, 1934 – 1990, Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 2002. ISBN 0-520-22743-5, [Kindle DX version]

- MURPHY, Robert F. Úvod do kulturní antropologie. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2006. ISBN 978-80-86429-25-0

- OKIHIRO, Gary Y. The Japanese in America, In: NIIYA, Brian. *Japanese American History: An A-to-Z reference from 1868 to the present*. New York: Japanese American National Museum, 1993. ISBN 0-8160-2680-7

- O'BRIEN, David. FUGITA, Stephen S. The Japanese American Experience, Bloomington: Indiana University Press, 1991. ISBN 0-253-20656-1

- TINDALL, George B. SHI, David E. Dějiny Spojených států Amerických, Praha: Lidové noviny, 1996. ISBN 80-7106-088-7

- YAGAMI, Kazuo. Postwar Assimilation of Japanese Americans And Japanese Ethnicity. In: BENEDICKS, Will, EIDAH, Kyle. Tallahassee: *Florida State University in Selected Annual Proceedings of the Florida Conference of Historians*, svazky 6/7, prosinec 1999. ISSN 1076-4585

Odborné články, akademické práce a internetové zdroje:

- ADACHI, Nobuko. Ethnic Identity, Culture, and Race: Japanese and Nikkei at Home and Abroad, *The Asia-Pacific Journal*, [online], 37-4-10, září 2010, [cit. 2014-06-16].

Dostupné z: <<http://www.japanfocus.org/-Nobuko-Adachi/3410>>

- CAYTAS, Joanna Diane. Conundrum of an Immigrant: Assimilation versus Cultural Preservation, *Journal of Identity and Migration Studies*, 2012, svazek 6, č. 2. [cit. 2014-03-29] Dostupné z: <http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2260061>

- CONNOR, John W. Persistence and Change in Japanese American Value Orientations. *Journal of Marriage and Family*, únor 1974, svazek 36, č. 1, s. 159-165. [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <<http://www.jstor.org/stable/351005>>

- HOEFFEL, Elizabeth M. RASTOGI, Sonya. KIM, Myoung Ouk. SHAHID, Hasan. The Asian Population: 2010, 2010 Census Briefs, U.S. Department of Commerce, Economics and Statistics Administration, U.S. CENSUS BUREAU, [online], březen 2012. [cit. 2014-06-16]. Dostupné z: <<http://www.census.gov/prod/cen2010/briefs/c2010br-11.pdf>>

- HYODO, Hirosuke. The Era of Dual Life; The Shin-Issei, the Japanese Contemporary Migrants to the U.S., [online], *Electronic journal of contemporary japanese studies*, 24. května 2013, svazek 13, vydání 1., článek 7. [cit. 2014-07-02]. Dostupné z: <<http://www.japanesestudies.org.uk/ejcjs/vol13/iss1/hyodo.html>>

- JONES, Lynn. Japanese American Immigration and Assimilation, [online], The Faculty of Humboldt State University, May 2005, [cit. 2014-07-16]. Dostupné z: <<http://humboldt-dspace.calstate.edu/bitstream/handle/2148/15/Jones.pdf?sequence=3>>

- KURASHIGE, Lon. The Problem of Biculturalism: Japanese American Identity and Festival before World War II. *The Journal of American History*, březen 2000, svazek 86, č. 4, s. 163-165. [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <<http://www.jstor.org/stable/2567581>>

- NAKAHARA, Yukari. Harry Urata and “Hole-hole Bushi,” a Song of Japanese Immigrant History in Hawai’i. Ehimeidaigaku hóbungakubu ronšú (愛媛大学法文学部論集). Džinbungakkahen (人文学科編), svazek 32, s. 55-81. [cit. 2014-03-29].
Dostupné z: < http://iyokan.lib.ehime-u.ac.jp/dspace/bitstream/iyokan/1543/1/AN10579404_2012_32_06.pdf >

- PAPADEMETRIOU, Demetrios G. Rethinking National Identity in the Age of Migration, [online] Council Statement of the 7th Plenary Meeting of the Transatlantic Council on Migration. Washington DC: Migration Policy Institute, 2012. [cit. 2014-07-10]. Dostupné z: <www.migrationpolicy.org>

- SMITH, James M. Identities and Urban Social Spaces in Little Tokyo, Los Angeles: Japanese Americans in Two Ethno-Spiritual Communities. *Geografiska Annaler. Series B, Human Geography*, 2008, svazek 90, č. 4, s. 389-408, [cit. 2014-02-26]. Dostupné z: <<http://www.jstor.org/stable/40205066>>

- VAN MEIJL, Toon. Culture and Identity in Anthropology: Reflections on ‘Unity’ and ‘Uncertainty’ in the Dialogical Self. *International Journal for Dialogical Science*, podzim 2008, svazek 3, č. 1, s. 165-190. Dostupné z: <http://ijds.lemoyne.edu/journal/3_1/pdf/IJDS.3.1.13.VanMeijl.pdf>